

HÜR DEMOKRAT PARTİ TÜZÜĞÜ

87-264

1986

T. B. M. M.
KÜTÜPHANESİ

YER :

DDC :

YER : 87-264

VIL :

ENG :

C. F. :

KO. :

B. : 870455

HÜR DEMOKRAT PARTİ TÜZÜĞÜ

1986

KISIMLAR

I. KISIM

GENEL ESASLAR

Kuruluş

Amaç

II. KISIM

PARTİ TEŞKİLÂTI

1. Bölüm Üyelik
2. Bölüm Teşkilât
3. Bölüm İlçe Teşkilâtı
4. Bölüm İl Teşkilâtı
5. Bölüm İlçe ve İl Kongreleri hakkında müşterek hükümler
6. Bölüm İlçe ve İl Yönetim Kurulları hakkında müşterek hükümler
7. Bölüm Merkez Teşkilâtı
 - I. Büyük Kongre
 - II. Küçük Kongre
 - III. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu

IV. Genel Başkan

Genel Başkan Yardımcıları

Genel Sekreter

Genel Muhasip

Genel Başkanlık Divanı

8. Bölüm Disiplin Organları

III. KISIM SEÇİMLER

IV. KISIM MALİ HÜKÜMLER

V. KISIM T.B.M.M. GRUBU

VI. KISIM Son (Müteferrik) Hükümler

Geçici Madde — 1

Geçici Madde — 2

Kurucular Kurulu Listesi

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

- 1 — Partinin Adı, Genel Merkezi, Kısa Adı ve Özel İşareti
- 2 — Partinin Amacı

İKİNCİ KISIM

PARTİ TEŞKİLÂTİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Ü Y E L E R

- 3 — Üye olacaklar
- 4 — Üye olamıyacaklar
- 5 — Üyeliğe alınma
- 6 — Üyeliğe alınmada özel şartlar
- 7 — Partiden ayrılmış olanların yeniden alınmaları
- 8 — Üye kayıt defteri
- 9 — Parti üyelerinin hak ve görevleri
- 10 — Üyelikten istifa ve kayıt silme

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLÂTİ

- 11 — Teşkilât
- 12 — Yardımcı Görevliler ve Kurullar
- 13 — Parti kademeleri

- 14 — Partide tutulacak diğ er defter ve kayıtlar
- 15 — Köy ve mahalle toplantıları

       B    

   E TE      

- 16 —    e Kongresinin zamanı
- 17 —    e Kongresi delegeleri
- 18 —    e Kongresinin delege sayısı
- 19 — Delege listesi - Seçim Kuruluna bildir-me zorunlu u
- 20 —    e Kongresinin ilânı
- 21 —    Kongresi için seçilen delege sayısı

D       B    

   TE      

- 22 —    Kongresinin zamanı
- 23 —    Kongresi ve Delegeleri
- 24 — Delege Listesi - Seçim Kuruluna bildir-me zorunlu u
- 25 —    Kongresinin ilânı
- 26 — Büyük Kongre için seçilecek delege sayısı

BEŞİNCİ BÖLÜM

İLÇE ve İL KONGRELERİ HAKKINDA MÜŞTEREK HÜKÜMLER

- 27 — Kongre gündeminin düzenlenmesi
- 28 — Kongre Başkanlık Divanı
- 29 — Kongre Başkanının görev ve yetkileri
- 30 — Kongrelerin görev ve yetkileri
- 31 — Kongrelerde uygulanacak kurallar
- 32 — Seçimlerin yapılması
- 33 — Kısıtlayıcı hükümler
- 34 — Şikâyet ve itirazlar
- 35 — İlçe ve il kademesinde olağanüstü kongre imkânsızlığı

ALTINCI BÖLÜM

İLÇE ve İL YÖNETİM KURULLARI HAKKINDA MÜŞTEREK HÜKÜMLER

- 36 — Müteşebbis yönetim kurulları
- 37 — Yönetim kurullarının teşkili - Üye sayısı - Süresi
- 38 — Görev bölümü
- 39 — Kurul toplantıları - İstifa etmiş sayılacak üyeler
- 40 — İlçe ve il yönetim kurullarının görev ve yetkileri
- 41 — Yönetim kurullarının kendiliğinden boşalması

- 42 — İşten el çektirme
- 43 — Geçici yönetim kurulları
- 44 — Siyasi faaliyetler
- 45 — Yasak haller
- 46 — Bağdaşmayan görevler
- 47 — Kongresini yapmayan kademenin durumu

YEDİNCİ BÖLÜM

MERKEZ TEŞKİLÂTI

I — BÜYÜK KONGRE

- 48 — Büyük Kongrenin zamanı ve ilânı
- 49 — Büyük Kongrenin kuruluşu (Delegeler)
- 50 — Büyük Kongrenin açılışı
- 51 — Toplantı ve karar yeter sayısı
- 52 — Kongre divanı
- 53 — Büyük Kongrenin gündemi
- 54 — Açış konuşması raporun okunması
- 55 — Komisyonlar
- 56 — Komisyonların kuruluşu
- 57 — Komisyonların çalışması
- 58 — Kongre görüşmeleri
- 59 — Büyük Kongrenin görev ve yetkileri
- 60 — Büyük Kongre seçimleri - seçim sonuçlarına itiraz
- 61 — Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplantısı

II — KÜÇÜK KONGRE

- 62 — Küçük Kongrenin kuruluşu ve görevi
- 63 — Küçük Kongrenin toplantıları - Toplantı ve karar yeter sayısı

III — MERKEZ KARAR ve YÖNETİM KURULU

- 64 — Teşekkülü - Süresi - Çalışma Usulü
- 65 — MKYK.nun görev ve yetkileri
- 66 — MKYK'unda görev bölümü

V — GENEL BAŞKAN ve BAŞKANLIK DİVANI

- 67 — Seçimi - Görev süresi - Boşalma hali
- 68 — Genel Başkanın görev ve yetkileri
- 69 — Genel Başkan Yardımcıları
- 70 — Genel Sekreter
- 71 — Genel Muhasip
- 72 — Genel Başkanlık Divanı
- 73 — Genel Başkanlık Divanının görev ve yetkileri

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN İŞLERİ

- 74 — Disiplin Kurulları
- 75 — İl Disiplin Kurulunun Kuruluşu, Görev ve Yetkileri

- 76 — Merkez Disiplin Kurulunun Kuruluşu, Görev ve Yetkileri
- 77 — Müşterek Disiplin Kurulunun Kuruluşu, Görev ve Yetkileri
- 78 — Disiplin Cezaları
- 79 — Disiplin Cezasını Gerektiren Haller
- 80 — Disiplin Cezası Teklifi
- 81 — Birinci Derecede Tetkik Usulü
- 82 — Disiplin Kurullarınca Verilen Cezalara İtiraz
- 83 — Disiplin Kuruluna Tedbirli Olarak Sevk

ÜÇÜNCÜ KISIM

SEÇİMLER ve ADAYLIKLAR

- 84 — Seçimlere Girme Kararı
- 85 — Aday Tesbiti (Önseçim)
- 86 — Kontenjan Adaylığı
- 87 — Önseçimlere Katılma İzni
- 88 — Aday Listelerindeki Boşalmaların Doldurulması
- 89 — Belediye Başkanları
- 90 — İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Önseçimleri
- 91 — İstifa Mecburiyeti
- 92 — Şikâyet ve İtirazların Halledilmesi
- 93 — Yasak Haller
- 94 — Yönetmelik

DÖRDÜNCÜ KISIM

MALİ HÜKÜMLER

- 95 — Parti Gelirleri
- 96 — Milletvekillerinin Aidatı
- 97 — Satış Bedelleri
- 98 — Gayrimenkul Alım ve Satımı - İstikraz
- 99 — Lokal İşletme
- 100 — Bağışlar
- 101 — Devletçe Sağlanan Gelirin Kullanılması
- 102 — Gelir Makbuzları
- 103 — Parti Paralarının Muhafazası - Sarf Yetkisi
- 104 — Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması
- 105 — Kesin Hesapların İncelenmesi
- 106 — Bütçe ve Kesin Hesapların Karara Bağlanması ve Anayasa Mah.ne Sevki
- 107 — Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerinin Sorumluluğu
- 108 — Gelirin Üst Kademeye Gönderilmesi
- 109 — Borç ve Borçlanma Esasları - Mali Sorumluluk
- 110 — Mali Murakabe
- 111 — Muhasebe Yönetmeliği

BEŞİNCİ KISIM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

- 112 — Grup
- 113 — Grup Başkan Vekilleri, Yönetim Kurulu
ve Grup Sözcüsü
- 114 — Müşterek Disiplin Kurulu
- 115 — Yönetmelik Konuları
- 116 — Uyulması Gereken Haller
- 117 — Hükümet Kurma - Koalisyonlara İştirak
Karar Yetkisi ve Uyma Zorunluğu
- 118 — Bakanların Tesbiti
- 119 — Kabinede Görev Alma
- 120 — Grup İçyönetmeliği
- 121 — Organlar Arasındaki Ahengin Temini

ALTINCI KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

- 122 — Teşkilâtın Teftiş ve Murakabesi - Parti
Müfettişleri
- 123 — Tüzük ve Programın Değiştirilmesi
- 124 — Partinin Kapanması
- 125 — Tüzüğün Yürürlüğe Girmesi

Geçici Madde 1 — Geçici Hükümler

Geçici Madde 2 — İlk Mv. ara seçimlerinde
aday tesbiti.

Hür Demokrat Parti Kurucuları (Soyadı alfabe
sırasına göre)

BİRİNCİ KISIM

GENEL ESASLAR

Partinin Adı, Genel Merkezi, Kısa Adı ve Özel İşareti :

Madde 1 — HÜR DEMOKRAT PARTİ adı ile bir parti kurulmuştur.

Partinin genel merkezi Ankara'dadır.

Partinin kısa adı (HDP) harfleriyle gösterilir ve He De Pe şeklinde okunur.

Partinin özel işareti : ULUÇINAR'dır.

ULUÇINAR'ın;

Kökleri ; 16 Türk Devleti'ni

Gövdesi ; Türkiye Cumhuriyeti'ni

Taç kısmı ; Türk Milletinin bütünlüğünü,
bölünmezliğini

Dallarının

herbiri ; Demokrasiyi - Hürriyetçiliği
Türk Milliyetçiliğini - Atatürk İl-
kelerini - Millî ve Manevi Değer-
leri - Sosyal Adaleti - Sosyal
Refah Devletini - Çağdaş Bilim
ve Teknolojiyi

Toprak

Bölümü ; Bereketi

Dış çemberi ; Bütün insanlığın barış ve huzu-
runu
ifade eder.

Partinin Amacı;

Madde 2 — Anayasamızda belirtilen Tür-
kiye devleti şekline ve esasına, Türk milletinin
ebedi bağımsızlığına, bütünlüğüne, ülkenin bö-
lünmezliğine, hür parlamenter demokrasiye,
egemenliğin ve son sözün kayıtsız şartsız yüce
Türk Milletinde bulunduğuna, insan haklarına,
mülkiyet ve miras hakkına, milletin temelini sağ-
lıklı bir aile yapısının oluşturduğuna, tarihine,
milli ve manevi değerlere saygılı gençliğin mil-
letimizin geleceğinin teminatı olduğuna, din ve

vicdan hürriyetine, adaletin mülkün temelini oluşturduğuna inanan HÜR DEMOKRAT PARTİ'nin amacı;

a — Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler ve Seçim Kanunları ile, diğer kanunlar çerçevesinde kişinin temel hak ve hürriyetlerini esas alarak hizmet yapmak, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak,

b — Yüce Türk Milletini ve Devletini, çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkartmak, Büyük Atatürk'ün «Ne Mutlu Türküm Diyene» cümlesinde en veciz ifadesini bulan ve O'nun ilkelerinden ilham alan ve bütün vatandaşlarımızı kucaklayan Türk milliyetçiliğini benimsemek,

c — Türk gençliğinin inançlı, yurt ve insan sevgisi ile dolu, tarihine saygılı, kültürüne, örf ve adetlerine bağlı, çağın medeniyetini kavramış ve bilimsel düşünen yapıcı ve müsbet insanlar olarak yetişmesini sağlamak,

d — Bütün vatandaşları, hür, demokrat, büyük ve güçlü Türkiye ülküsü etrafında bütünleştirmek,

e — Atatürk ilke ve inkılâplarından güç ve ilham alarak, «Hakimiyet Kayıtsız Şartsız Milletindir» ilkesini bütün unsurları ile hakim kılmak, din, vicdan ve fikir hürriyetini korumak, yabancı ideoloji, yıkıcı ve bölücü akımlara karşı lâik

Cumhuriyeti ve hür demokratik düzeni güçlendirmek,

f — Hukuka dayalı devlet anlayışının tam ve mükemmel şekilde tesis edilerek, kişiye bağlı hak ve hürriyetlerin güvence altına alınmasını sağlamak ve her türlü partizan tutum ve davranıştan uzak, tarafsız, adil bir idareyi kurmak, fert ve toplumun emniyet ve huzurunu; milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde insan haklarına saygılı olarak gerçekleştirmek,

g — Sosyal refah devleti anlayışımızla uyumlu olan DÜZENLİ REKABET EKONOMİSİ modeli esas alınarak, milli ekonomimizi güçlendirmek, hızlı ve istikrarlı kalkınmayı gerçekleştirmek; böylece YENİ UFUKLAR'a açılarak Türk insanı ve toplumun her kesiminin refah ve mutluluğunu sağlamak,

h — Milletimizin maddî manevî bütün imkân ve kaynaklarını, tam istihdamı sağlamak ve emeğin değerini vermek amacıyla seferber ederek, ferdin ve toplumun refah ve mutluluğuna yöneltmektir.

İKİNCİ KISIM
TEŞKİLÂT
BİRİNCİ BÖLÜM
Ü Y E L E R

Üye Olacaklar;

Madde 3 — Aşağıdaki özelliklere sahip olan ve şartları yerine getiren kimseler, partiye üye olabilirler.

- a) Türk vatandaşı olanlar,
- b) Medeni ve siyasi hakları kullanma ehliyetine sahip olanlar
- c) Yirmibir yaşını dolduranlar,
- d) Partinin tüzük ve programını benimseyenler,
- e) Maddi ve manevi dayanışmayı, kabul edenler.

Üye Olamıyacaklar;

Madde 4 — Aşağıda yazılı kimseler, parti üyesi olamazlar ve üye kaydedilemezler;

a) Hakimler ve Savcılar, Yüksek Yargı organları mensupları, Yüksek Öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yüksek Öğretim kurulu üyeleri, Kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, özel kanunla veya özel kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş bankaların ve teşekküllerin yönetim ve denetim işlerinde çalışanlar ile aylık ve yevmiyeli memurları ve kamu yararına çalışan derneklerden özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış olanların merkez kurullarında görev alanlar, öğrenciler ve Silahlı Kuvvetler mensupları,

b) Kamu hizmetlerinden yasaklılar,

c) Zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlar ile istimal ve istihlâk kaçakçılığı dışında kalan kaçakçılık suçları, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırmaya veya Devlet sırlarını açığa vurma suçlarından biriyle mahkûm olanlar,

d) Herhangi bir suçtan dolayı ağır hapis veya taksirli suçlar hariç üç yıl veya daha fazla hapis cezasına mahkûm olanlar,

e) Türk Ceza Kanununun ikinci Kitabının birinci babında yazılı suçlardan veya bu suçların işlenmesini aleni olarak tahrik etme suçundan mahkûm olanlar,

f) Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı halkı sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge farklılığı gözeterek kin ve düşmanlığa açıkça tahrik etme suçlarından mahkûm olanlar,

g) Türk Ceza Kanununun 536 ncı maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı eylemlerle aynı kanunun 537 nci maddesinin, birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında yazılı eylemleri siyasi ve ideolojik amaçlarla işlemekten mahkûm olanlar.

Üyeliğe Alınma;

Madde 5 — Partiye girme şartlarına sahip olanlar, iki partilinin imzalayacağı, iki nüsha giriş beyannamesini, sürekli olarak oturduğu veya işyerinin bulunduğu ilçenin parti yönetim kuruluna alındı belgesi karşılığında verirler.

Tanıtmayı yapan partililer, müracaatçının partiye girme şartlarını haiz olduğuna kefil olmuş sayılırlar.

İsteklinin partiye alınmasına mani hali bulunup bulunmadığını ilçe yönetim kurulu yirmi gün içinde inceler ve bir karara bağlar. Karar kabul şeklinde ise, istekli, üye defterine kaydedilir ve kendisine bir kimlik belgesi verilir. Evrakı dosyasında saklanır. Karar, kabul edilmemesi şeklinde ise, bu husus 30 gün içinde istekliye hiç bir sebep gösterilmeksizin taahhütlü

mektupla tebliğ edilir. İstekli, kararın kendisine tebliğinden itibaren onbeş gün içinde, il yönetim kuruluna itiraz hakkına sahiptir. İl yönetim kurulu onbeş gün içinde kabul veya red kararı vermeye mecburdur. İl yönetim kurulunun kararı kesindir.

Partiye üye olmak üzere müracaat eden kimse, müracaat tarihinden itibaren otuz gün içerisinde müsbet veya menfi bir tebligat almamışsa, o ilçenin bağlı bulunduğu il yönetim kuruluna yazılı olarak müracaat edebilir.

İl yönetim kurulu müracaatten itibaren onbeş gün içinde, bir karar vermek ve bu kararı müracaat sahibine mektupla bildirmek mecburiyetindedir.

Partiye üye olma talepleri, sebep gösterilmeksizin de red edilebilir.

Genel Başkan veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerince üye giriş beyannamesi imza edilip Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararına bağlanan müracaatlar, müracaatçının oturduğu ilçe üye kayıt defterine itirazsız kaydedilirler.

T.B.M.M. seçimlerinde partinin aday listesinde bağımsızlık sıfatı belirtilmeden aday olanlar, seçimi kazandıkları anda kendiliğinden parti üyesi sayılırlar.

Bir kimse yalnız bir ilçeye kayıt olunur. Kayıt yeri o kimsenin sürekli olarak oturduğu veya işyerinin bulunduğu köy veya mahallenin bağlı olduğu ilçedir. Bir partili, ikametgâhını veya işyerini değiştirmedikçe başka bir ilçeye naklini isteyemez.

Üyelik için başvuranlar arasında, dil, ırk, cinsiyet, din, mezhep, aile, zümre, sınıf ve meslek farkı gözetilemez.

Üyeliğe Alınmada Özel Şartlar;

Madde 6 — Partiye müracaat eden eski ve yeni bakanların, T.B.M.M. üyelerinin, tüzel kişiliği devam eden veya etmeyen bir siyasi parti Genel Başkanlığını, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeliğini yapmış olan kimselerin, Belediye Başkanlarının partiye üye kaydı, doğrudan doğruya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararı ile olur. Bu karar kesindir.

Partiden Ayrılmış Olanların Yeniden Alınmaları;

Madde 7 — Partiden ayrılmış olanların yeniden partiye alınmaları, il yönetim kurulunun kararı ile olur. İl yönetim kurulu, karar vermezden önce, ilçe yönetim kurulunun görüşünü alır. İl yönetim kurulunun kararı kesindir.

Partiden ayrılmış olan Küçük Kongre üyeleri ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu başkan ve üyeleri, eski ve yeni bakanlar, eski ve yeni T.B.M.M. üyelerinin, Belediye Başkanlarının yeniden partiye alınmaları, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararı ile olur. Bu karar kesindir.

Kanuni zorunluluklar sebebi ile partiden ayrılmış veya çıkarılmış kimseler, mani halin kalkması üzerine, kayıtlarının yenilenmesini, partiye kendilerini alan kuruldan isteyebilirler.

Üye Kayıt Defteri;

Madde 8 — Her ilçe, ilgili seçim kurulu başkanı tarafından tastik edilmiş bir üye kayıt defteri tutmak zorundadır. Bu deftere kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine göre partiye kabul edilen üyeler, mahalle ve köylerinin bulunduğu sahifelere karar tarih numarası, adı soyadı, doğum yeri ve tarihi, meslekleri veya sanatları ve ikametgâhları adresi ile birlikte işlenir. Giriş beyannamesinin ikinci nüshası karar tarih numarası ve ilçedeki kayıt numarası işlendikten sonra, il yönetim kuruluna gönderilir.

Üye kayıt defteri ile ilgili hususlar bir yönetmelikle belirtilir.

İller, ilçelere göre partiye kayıtlı olan ve partiden ayrılan üyelerin listelerini, her altı ayda bir Genel Başkanlığa göndermek zorunda-

dır. Genel Merkez illerden gelen listeler ile bunlarla ilgili değişiklikleri altı ayda bir Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

Parti  yelerinin Hak ve Görevleri;

Madde 9 — Parti  yeleri her türlü görev için seçmek ve seçilmek, kongre delegeliğine, kurullardaki görevlere adaylığını koymak, seçildikleri takdirde görev almak, genel ve mahalli seçimlerde aday seçimi yoklamalarına katılmak seçildikleri taktirde parti listelerine girmek, parti toplantılarına katılmak, parti program ve tüzüğünün uygulanması konusundaki görüşlerini, kademe usulüne uymak suretiyle, parti teşkil tına ve görevlilerine duyurmak hakkına sahiptirler.

Partili  yeler, aşağıda sayılan görevleri yapmakla y k ml d rl r.

a) Parti programını, yetkili kurulların bağlayıcı karar ve talimatlarını her durumdan faydalanarak vatandaşlara yaymak ve anlatmk,

b) Ahl k, tüzük ve kanun hakimiyetini her şeyin üstünde tutarak bunu sözleri ve hareketleri ile doğrulamak,

c) Millet ve memleket işleri ve her çeşit kamu faaliyetleri ile ilgili bilgi ve düşüncelerinden, yetkili kurulların ve üyelerin faydalanmasını sağlamak,

c) Üyesi bulunduğu parti teşkilâtının ve kurullarının tolantılarına ve çalışmalarına katılmak,

d) Parti içinde veya partili üye sıfatı ile seçildiğı kamu hizmetlerinden üzerine aldığı görevleri en iyi şekilde yerine getirmek,

e) Parti görevinin icap ettirdiğı hizmeti eksiksiz yapmak ve kurullardaki görevlerden ayrılırken partinin evrak ve eşyalarını tam olarak devretmek,

f) Seçimlerde partinin yetkili organlarının gösterdiği yollarda hareket etmek ve partinin katıldığı seçimlerde parti adaylarının kazanması için çalışmak, parti listelerine ve adaylarına oy vermek, verdirmeye çalışmak,

g) Parti içinde ve dışında huzur ve dayanışmada, samimi ve yapıcı olmak, partinin itibarını düşürücü hareketlerde bulunmamak, kendisine tevdi edilen hizmetleri tam bir dürüstlük ve feragatla yapmak, partiye karşı ödemeyi tahhüt ettiği aidatını zamanında ödemek.

Üyelikten İstifa ve Kayıt Silme;

Madde 10 — Partiden istifa ettiğini yazılı olarak kayıtlı bulunduğu ilçe Yönetim Kuruluna bildiren veya başka bir partiye geçtiğı tesbit edilen üyenin kaydı; İlçe Yönetim Kurulu kararı ile silinir.

Bir kimse partiye alındıktan sonra partiye girmesine veya partide kalmasına engel bir durum olduğu anlaşıldığında; İlçe Yönetim Kurulu bu konu hakkında en geç onbeş gün içinde bir soruştırma yapar ve dosyayı İl Yönetim Kuruluna gereği yapılmak üzere gönderir. İl Yönetim Kurulu, ilgilinin savunmasını aldıktan sonra yedi gün içinde karar verir. Bu karar kayıt silme şeklinde ise, bu husus derhal ilgiliye taahhütlü mektupla, adresi belli değilse usulüne göre ilânen tebligat yapılır. İlgili onbeş gün içinde Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna itirazda bulunabilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu otuz gün içinde kabul veya red şeklinde karar vermeye mecburdur. Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı kesindir.

Mahkeme veya Seçim Kurulu kararı ile kaydı silinenler partî içi organlarına itirazda bulunamazlar.

Partiden istifa etme veya kaydın silinmesine ait işlemler, kesinleştikten sonra üyenin kayıtlı bulunduğu haneye işlenir, evrak dosyasında muhafaza edilir ve ilgili kurullara kaydın düşölmesi için bilgi verilir.

İKİNCİ BÖLÜM

PARTİ TEŞKİLÂTI

Teşkilât;

Madde 11 — Partinin teşkilâtı, ilçe, il, merkez teşkilâtı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu ve İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi gruplarından ibarettir.

HÜR DEMOKRAT PARTİ'nin teşkilâtı aşağıda gösterilmiştir.

1 — İlçe Teşkilâtı

- a) İlçe Kongresi
- b) İlçe Başkanı
- c) İlçe Yönetim Kurulu

2 — İl Teşkilâtı

- a) İl Kongresi
- b) İl Başkanı
- c) İl Yönetim Kurulu
- d) İl Disiplin Kurulu

3 — Genel Merkez Teşkilâtı

- a) Büyük Kongre
- b) Genel Başkan

- c) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu
- d) Merkez Disiplin Kurulu
- e) Küçük Kongre

4 — İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Parti Grupları

5 — T.B.M.M. Parti Grubu

Partinin ilçe teşkilâtı illerin merkez ilçelerinde ve il'e bağlı ilçelerin merkezlerinde, il teşkilâtı il merkezlerinde, Genel Merkez Teşkilâtı Ankara'da bulunur. T.B.M.M. Parti Grubu kendi iç yönetmeliğine göre; İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisinde kurulacak gruplar, partinin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelik hükümlerine göre çalışırlar. Partili Belediye Başkanları, Belediye Meclisi Parti Grubunun tabii üyesidir. Ancak grubun kararları ile bağlı değildir.

Yardımcı Görevliler ve Kurullar;

Madde 12 — Köy ve mahallelerde, ilçe kongresine katılacak delege seçimlerini gerçekleştirmek, gerekli işlemleri yürütmek için her mahallede ve köyde partiye kayıtlı üyeler arasından biri, ilçe yönetim kurulu tarafından parti temsilcisi olarak görevlendirilir.

Partinin hizmet amacına uygun çalışmaları yapmak üzere teşkilât kademeleri kendi bünyelerinde danışma veya araştırma kurul ve komi-

teleri teşkil edebilir. Bunların görev ve yetkileri ile üyelerinin sayısı, seçilme ve görevlendirme usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Parti Kademeleri;

Madde 13 — Parti teşkilâtı, mülki idare taksimatına göre kurulur.

Parti teşkilâtının birinci kademesi, ilçe yönetim kurullarıdır. İlçe yönetim kurulları İl yönetim kurullarına bağlıdır. Parti teşkilâtının ikinci kademesi, il yönetim kurullarıdır. İl yönetim kurulları da, Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna bağlıdır.

Partide Tutulacak Diğer Defter ve Kayıtlar;

Madde 14 — Kademedeki parti organları 8. Maddede yazılı üye kayıt defterinden başka karar defteri, gelen ve giden evrak kayıt defteri, gelir ve gider defteri ile demirbaş eşya defteri tutmak zorundadır.

Karar defteri, ilgili organın kararlarını, tarih ve numara sırasıyla ihtiva eder. Kararlar oylamaya katılanlar tarafından imzalanır.

Kongrelerce alınan kararları da ihtiva etmesi gereken kongre tutanak özetleri Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.

Gelen ve giden evrak, tarih ve numara sırasıyla gelen ve giden evrak kayıt defterlerine kaydedilir ve gelen evrakın asılları ile gönderilen evrakın örnekleri bu tarih ve numaralar altında dosyalarda saklanır.

Gelir-gider defteri: Parti adına elde edilen gelirler ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcandığı ilgili defterlere sıra ile belgeleri de belirterek geçilir. Demirbaş eşya defterine parti demirbaşları kayıt edilir.

Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları teşkilâtın bulunduğu ilgili seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenir ve tastik edilir.

Partiye giriş işlemlerini gösteren üyelik beyannamelerinin birer örneği ilçe ve il kademesinde, alfabetik sıra esasına göre tasnif edilmiş olarak ayrı bir dosyada saklanır.

Parti organ ve kurullarınca tutulmasında fayda görülen diğer defterler, yönetmelikte gösterilir.

Köy ve Mahalle Toplantıları ve Delege Seçimi;

Madde 15 — Köy ve mahalle toplantılarını yapma görevi, İlçe Yönetim Kurulu'na aittir.

İlçe Yönetim Kurulu, münhasıran delege seçimi işlemlerini yürütmek üzere köy veya mahallelerdeki üyelere birini görevlendirebilir.

İlçe üye kayıt defterine uygun olarak tanzim edilen onaylı üye listesi; toplantıdan en az on gün önce köyde münasip bir yere, ilçede parti binasının kapısına asılmak suretiyle ilân olunur. Listelerin, üyelerin oturdukları yeri açıkça gösterir şekilde ikamet adresleriyle hazırlanması mecburidir. Bu listeler, köy ve mahalle toplantılarında yoklama cetveli olarak kullanılır.

Partiye kayıtlı olupta listede ismi yazılmamış, ya da o muhtarlık çevresinde oturmamış olupta listeye adları yazılmış üyeler hakkında, listelerin asıldığı tarihten itibaren beş gün içinde herhangi bir üye tarafından ilçe yönetim kuruluna itiraz edilebilir.

İlçe yönetim kurulu itirazları üç gün içinde karara bağlar ve listelerde gereken düzeltmeleri yaparak aynı şekilde ilân eder. Karar derhal alındı belgesiyle şikâyetçiye tebliğ edilir. İlçe yönetim kurulu üç gün içinde karar vermez ya da şikâyetçinin itirazını redederse, itiraza konu olan karar ile birlikte belge eklemek suretiyle il yönetim kuruluna itiraz edilebilir.

İl yönetim kurulunun verdiği karar kesin olup, ilçe yönetim kurulu bu karara göre işlem yapmak zorundadır.

Üyenin il yönetim kurulundan alacağı karar, toplantıya iştirak için yeterlidir.

Köy ve mahalle toplantılarının tarihi, saati ve yeri (bu yerin herkese açık olması gerekir) toplantı gününden on gün önce toplantının yapılacağı köyde münasip yerde ve ilçe binasının kapısına asılmak suretiyle ilân olunur.

Köy ve mahalle toplantıları, ilân edilen gün, saat ve yerde, ilçe yönetim kurulunca görevlendirilecek partili tarafından yoklama ile açılır. Kayıtlı üyelerin yarısından bir fazlası yoksa, köy ve mahalle toplantısı bir saat sonraya bırakılır. Bundan sonra hazır bulunan üye ile yetinilir.

Köy ve mahalle toplantılarında, ilçe kongresine katılacak delegeler seçilir ve seçim tutanağı derhal ilçe başkanlığına gönderilir.

Köy ve mahalle toplantılarında, siyasi konuşmalar yapılabilir.

İlçe Yönetim Kurulu, bu toplantıların, kanuna, tüzüğe ve yönetmeliğe uygun olarak yapıp yapılmadığını gözetlemek için görevli de gönderebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLÇE TEŞKİLÂTI

İlçe Kongresinin Zamanı;

Madde 16 — İlçe kongreleri en çok üç yılda bir yapılır.

Çevrenin iklim ve iş durumuna göre, ilçe başkanlığı kendi kongresinin tarihini il başkanlığının iznini alarak tesbit eder. İlçe kongresine izin verilmediği takdirde, Genel Başkanlığa itirazda bulunulabilir. Bu hususta Genel Başkanlıkça verilecek karar kesindir. İlçe kongre tarihleri il başkanlığınca Genel Başkanlığa önceden bildirilir.

İlçe Kongresi Delegeleri;

Madde 17 — İlçe kongresi, bu maksatla seçilen delegeler ile tabii üyelerden teşekkül eder.

a. SEÇİLMİŞ DELEGELER, ilçe çevresindeki köy ve mahallelerde oturan parti üyelerinin, kendi aralarından seçtikleri delegelerdir.

b. TABİİ ÜYELER, ilçe idare kurulu başkanı ve üyeleridir.

Geçici ilçe idare kurulu başkan ve üyeleri kongreye katılma hakkına sahiptirler. Ancak bu durumda olanlar, ayrıca delege seçilmemişler ise, kongrede oy kullanamazlar.

c. ONUR ÜYELERİ;

Parti üyeliği devam eden eski ilçe başkanları, o ilçe çevresinde belediye başkanlığı yapmış olan partililer ile ilçenin bağlı bulunduğu ilin partili eski ve yeni milletvekilleri o ilçenin partili İl Genel Meclisi üyeleri ilçe kongresinin onur üyeleridir. Bunlar kongrede söz alabilir fakat oy kullanamazlar.

İlçe Kongresinin Delege Sayısı ve Süresi;

Madde 18 — İlçe kongresinin seçilmiş delege sayısı dörtyüzü aşmaz ve aşağıda belirtildiği şekilde hesap edilir;

A) Parti genel seçime katılmamışsa;

a) İlçe çevresindeki köy ve mahallelerde kayıtlı üye sayısı 400'den fazla ise dörtyüz sayısı ilçede kayıtlı tüm parti üyeleri miktarına bölünür ve bu suretle elde edilen katsayı o köy ve mahalledeki üye miktarı ile çarpılarak ilçe kongresine iştirak edecek delege sayısı tesbit edilir.

b) İlçede kayıtlı üye sayısı 400 veya daha az ise bütün üyeler ilçe delegesi olurlar

B) Parti genel seçime katılmışsa;

a) İlçe ve çevresindeki köy ve mahallelerde partinin son genel seçimde aldığı oy sayısı 400 veya daha az ise kayıtlı partili üyelerin tamamı ilçe kongresinin delegesi olur.

b) Partinin son genel seçimde o ilçede aldığı oy miktarı 400'den fazla ise dört yüz sayısı alınan oy miktarına bölünür, bu suretle elde edilen katsayı her köy ve mahallede alınan oy miktarı ile çarpılarak ilçe kongresine iştirak edecek delege sayısı tesbit edilir.

İlçe delegelerinin görev süreleri, kendilerini seçen kongrelerin müteakip normal toplantısına kadar devam eder.

Delege Listesi - Seçim Kuruluna

Bildirme Zorunluğu;

Madde 19 — İlçe başkanlığı köy ve mahalle toplantılarından sonra kongre için seçilen delegelerin listesini iki nüsha hazırlayarak en az onbeş gün önce o yerin ilçe seçim kurulu başkanına (ilçede birden fazla ilçe seçim kurulu bulunması halinde birinci ilçe seçim kurulu başkanına) verir.

Kesinleştikten sonra ilçe seçim kurulu başkanı tarafından onaylanarak ilçe başkanlığına iade olunan delege listesi, ilçe kongresinin yoklama cetvelini teşkil eder.

İlçe Kongresinin İlânı;

Madde 20 — İlçe Kongresi kongre gününden enaz onbeş gün evvel alışılmış ilân araçları ile halka duyurulur. İlânda kongrenin yer, gün, saat ve gündemi belirtilir.

İlk toplantıda salt çoğunluk bulunamazsa toplantı aynı gün uygun bir saate ertelenir.

İkinci toplantıda hazır olan delege ile yetinilir.

Yapılan ilânda çoğunluk sağlanamadığı takdirde 2 nci toplantının yukarıdaki esasa göre nerede, ne zaman ve hangi saatte yapılacağı da belirtilir.

İl Kongresi İçin Seçilecek Delege Sayısı;

Madde 21 — İlçe kongresinde il kongresi için seçilecek delege sayısı, partinin o ilçe seçim çevresinde son milletvekili genel seçimlerinde aldığı 200 oya kadar bir, sonra gelen her 200 oy ve küsurat için bir delege hesaplanmak üzere, partiye kayıtlı üyelerden seçilir.

Parti genel seçime katılmamış ise kayıtlı üye sayısı esas alınarak her 200 üye için bir, sonra gelen 200 üye ve küsurat için bir delege seçilir.

Bu suretle seçilecek delege sayısı 600'ü aştığı takdirde; partinin o ilin milletvekili genel seçiminde aldığı oy toplamı, seçime katılmamış ise kayıtlı üye sayısı 600'e bölünmek suretiyle her ilçeden katılacak delege için gerekli sayı bulunur ve bu sayı üzerinden delege seçilir.

İl delegelerinin görev süreleri kendilerini seçen kongrelerin müteakip normal kongresine kadar devam eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İL TEŞKİLÂTI

İl Kongresinin Zamanı;

Madde 22 — İl kongresi en çok üç yılda bir yapılır.

İl yönetim kurulu mahalli iklim ve iş şartlarıyla ilçe kongrelerinin tamamlanacağı tarihi gözönünde tutarak kongre için uygun göreceği tarihi Genel Başkanlığın muvafakatını aldıktan sonra tespit eder.

Zorunlu hallerde il yönetim kurulu, kongre tarihini değiştirebilir.

Genel Başkanlık lüzum gördüğü takdirde il kongresini erteleyebilir. Bu durumda kongre tarihini re'sen tespit eder.

İl Kongresi ve Delegeleri;

Madde 23 — İl kongresi sayısı altıyüz'den fazla olmamak kaydıyla ilçe kongrelerince seçilen delegelerden ve tabii üyelerden teşekkül eder.

a) Seçimle gelen delegeler; tarti tüzüğü-
nün 21 nci maddesi uyarınca her ilçe kongre-
sinde, il kongresi için seçilen delegelerdir.

b) Tabii üyeler şunlardır; O ilin partili mil-
letvekilleri, il yönetim kurulu başkan ve üyeleri,
il disiplin kurulu başkan ve üyeleri, varsa geçici
il yönetim kurulu başkan ve üyeleri. (Geçici il
yönetim kurulu başkan ve üyelerinden o kongre
için delege seçilmiş olmayanların kongrede
oy kullanma hakları yoktur.)

c) Onur Üyeleri;

Parti üyeliği devam eden eski il ve disiplin
kurulu başkanları, il belediye başkanlığı yapmış
olan partililer, ilin partili eski ve yeni milletve-
killeri Partili İl Genel Meclisi üyeleri il kongre-
sinin onur üyeleridir. Bunlar kongrede söz ala-
bilir fakat oy kullanamazlar.

**Delege Listesi - Seçim Kuruluna Bildirme
Zorunluğu;**

Madde 24 — İl başkanlığı, ilçe kongrele-
rinde il kongresi için seçilen delegelerin liste-
sini iki nüsha hazırlayarak, enaz onbeş gün ön-
ce; Yüksek Seçim Kurulu'nun il kongresi için
önceden belirleyeceği seçim kurulu başkanına
verir.

Kesinleştikten sonra seçim kurulu başkanı tarafından onaylanarak il başkanlığına iade olunan delege listesi, il kongresinin yoklama cetvelini teşkil eder.

İl Kongresinin İlanı;

Madde 25 — İl Kongresi, kongre gününden en az onbeş gün önce alışılmış ilân araçları ile yer, gün, saat ve gündemi belirtilmek suretiyle duyurulur.

İlânda, çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının aynı gün hangi saatte yapılacağı da belirtilir. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz.

İl başkanlığı delegelerin bilgilerini temin için uygun göreceği yazılı ve sözlü haberleşme tedbirlerini almakla görevlidir.

Büyük Kongre için seçilecek delege sayısı;

Madde 26 — Büyük Kongreye katılacak delege sayısı 800'den fazla olmamak üzere Genel Başkanlıkça hesaplanarak, il kongrelerinin başlamasından önce il başkanlıklarına bildirilir.

İl Kongresinde Büyük Kongre'ye seçilecek delegeler için aşağıdaki esaslar uygulanır.

a) Her il kongresinde o ilin çıkaracağı milletvekili adedi kadar delege ile,

b) Son milletvekili genel seçimlerinde partinin Türkiye genelinde almış olduğu geçerli oy toplamının dörtyüze bölünmesinden sonra elde edilen rakam esas alınarak, o ilde partinin aldığı geçerli oy toplamının bu rakama bölünmesiyle çıkacak sayı kadar delege, seçilir.

Noksan delegelikler, illerin aldığı kûsur rakamların büyüklük sırasına göre taksim olunur.

c) Genel Seçime katılmamışsa a fıkrasında belirtilen milletvekili sayısının iki katı kadar delege ile Büyük Kongre toplanır.

Partinin aldığı oy toplamına göre delege sayısının hesaplanmasında, son milletvekili genel seçimi sonuçlarının Yüksek Seçim Kurulunca ilân olunan resmi rakamlar veya Devlet İstatistik Enstitüsünün yayınladığı rakamlar esas alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İLÇE VE İL KONGRELERİ HAKKINDA MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Kongre Gündeminin Düzenlenmesi;

Madde 27 — Her kongrenin gündemi, kendi kademesi yönetim kurulunca kanun ve tüzük hükümlerine uygun olarak düzenlenir. Kongrede hazır olan delegelerin çoğunluğunun kararı ile maddelerin sırası değiştirilebilir. Ayrıca hazır olan delegenin en az yirmide birinin yazılı isteği üzerine, görüşülmesi istenen maddeler gündeme alınır.

Üst kademelerin yazılı olarak bildirdiği konular alt kademe gündemine konulur.

Kongre Başkanlık Divanı;

Madde 28 — Kongreyi Başkanlık Divanı yönetir. Kongre açıldıktan sonra bir Başkan, bir ikinci Başkan ve yeteri kadar kâtip üyeden teşekkül eden Başkanlık Divanı seçilir.

Kongre başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek ise bu seçim iş'ari oy ile yapılır. İkinci başkan ve kâtipler iş'ari oyla seçilirler.

Divan, gerekli kararları üyelerinin salt çoğunluğu ile alır. Oylarda eşitlik halinde başkanın bulunduğu tarafın görüşü kabul olunur.

Kongre Başkanının Görev ve Yetkileri;

Madde 29 — Kongre başkanı, toplantı düzenini sağlamak ve tutanağın yazılmasını kontrol etmekle görevlidir. Kongrenin kanun ve tüzük hükümleri çerçevesinde tamamlanması için kongre başkanı lüzum gördüğü bilcümle tedbiri alabilir.

Kongre düzenini bozanları, söz hakkının kullanılmasına engel olanları, kışkırtıcılık yapanları, ikaza rağmen konu dışında konuşanları, gerekiyorsa divan kararı ile kongre dışına çıkarmak başkanın yetkileri içerisindedir. (Dışarı çıkarılanların seçimlerde oy hakları saklıdır) Bu konularda alınacak kararlar kesindir.

Kongrelerin Görev ve Yetkileri;

Madde 30 — Kongrelerde her türlü yurt sorunları, genel ve çevresel kamu hizmetleri hakkında görüşmeler yapılır ve kararlar alınır.

Kongreler, adını taşıdıkları yönetim kurullarının üst karar ve denetim organlarıdır.

Bu nedenle her kongre;

a) Kendi kademesi Yönetim Kurulunun bütün çalışmalarını inceler. Gerek bunlar hakkında ve gerek gelecek hizmet dönemi için seçilecek yeni Yönetim Kurulunca yapılması gereken işler hakkında gerekli gördüğü direktifleri verir, kararları alır,

b) Delegelerin tekliflerini inceler, yetkisi içinde olanı karara bağlar, olmayanları Yönetim Kurulu aracılığı ile bir üst kademeye sunar.

c) Yönetim Kurulunun çalışma raporunu, hesap durumunu inceler, kabul veya reddeder.

d) Gelecek çalışma dönemine ait ve Yönetim Kurulunca hazırlanmış bütçeyi olduğu gibi veya değiştirerek kabul eder.

e) İLÇE KONGRESİ, ilçe başkanını, ilçe yönetim kurulu asıl ve yedek üyeleri ile, il kongresine gidecek delegeleri kanun gereğince, yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre seçer.

f) İL KONGRESİ, il başkanını, il yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerini, il disiplin kurulu asıl ve yedek üyelerini ve Büyük Kongreye gidecek delegeleri, kanun gereğince, yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre seçer.

Kongrelerde Uygulanacak Kurallar;

Madde 31 — a) Kongrede ilk önce yönetim kurulunun faaliyet ve hesap raporu okunur. Faaliyet raporu ve yönetim kurulunun hesap durumu hakkında görüşme yapıp karar verilmeden seçimlere geçilemez. Aksi halde yapılan işlemler geçersiz sayılır.

b) Kongre isterse yönetim kurulunun kesin hesap raporunu ve hesap durumunu, seçeceği hesapları inceleme komisyonuna verir. Komisyon derhal toplanır, en kısa zamanda raporunu hazırlar ve Başkanlık Divanına teslim eder.

c) Kongrelerde söz hakkı, Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri ile partili milletvekilleri, üst kademe temsilcileri ve delegelerindir. Başkanlık Divanının teklifi ve kongrenin kabulü ile diğer kişilere de söz verilebilir.

Çalışma raporuna, muhalefet şerhi vermiş olan kurul üyesine rapor leyhinde söz verilmez.

d) Kongrelerde yönetim kurullarının ibrası için yapılan oylamalara, o kademenin başkan ve üyeleri katılamazlar.

e) Kongre tutanakları, kongre başkanlık divanınca imzalanır. İlçe Kongresinde üç, il kongresinde iki nüsha olarak düzenlenen bu tutanaklardan biri kendi yönetim kuruluna, diğeri üst kademe yönetim kuruluna ve Genel Başkan-

liğa, kongre Başkanlık Divanı tarafından en kısa sürede taahhütlü mektupla gönderilir veya usulünce imza mukabili teslim edilir.

Seçimlerin Yapılması;

Madde 32 — İl ve ilçe organları seçimleri ile il kongresi delegelerinin seçimleri, yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre aşağıdaki şekilde yapılır.

Seçim yapılacak il ve ilçe kongrelerinin toplantılarından en az onbeş gün önce, kongreye katılacak parti üyelerini belirleyen listeler, il kongreleri için, Yüksek Seçim Kurulunun önceden belirlediği seçim kurulu başkanına, ilçe kongreleri için o yer ilçe seçim kurulu başkanına, ilçede birden fazla ilçe seçim kurulunun bulunması halinde birinci seçim kurulu başkanına iki nüsha olarak verilir. Ayrıca toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk sağlanamadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususlar da bildirilir.

Seçim kurulu başkanı, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra kongreye katılacakları belirleyen liste ile yukarıdaki fıkrada belirtilen diğer hususları onaylar.

Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar kongrenin toplantı tarihinden yedi gün

önce kongresi yapılacak olan kademenin bulunduğu binada asılmak suretiyle ilân edilir. İlân süresi üç gündür.

İlân süresi içinde, listeye yapılacak itirazlar hakim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar, hakim tarafından onaylanarak kongresi yapılan teşkilâta gönderilir.

Seçim kurulu başkanı, bir başkan ile iki üyeden oluşan yeteri kadar seçim sandık kurulu oluşturur. Sandık kurulu başkanı ile bir üyesi memur, diğer üyesi de aday olmayan üyeler arasından seçilir. Ayrıca her sandık için aynı şekilde üçer yedek üye de belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda, kurula memur üye başkanlık eder.

Seçim sandık kurulu, kanunun ve parti tüzüğünün öngördüğü esaslara göre seçimlerin yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Seçilme yeterliğine sahip her partili kongre seçimlerinde adaylığını koyabilir veya aday gösterilebilir.

Başkanlık Divanı ferdî veya toplu aday listelerini ayrı ayrı okumak suretiyle kongre genel kurulunun bilgisine sundukton sonra delegelere

açık bir şekilde askı yoluyla da kongre salonunda ilân eder.

Kongre seçmeni, birden fazla toplu liste varsa bunlardan birini oy pusulası olarak kullanmakta serbesttir. Bir zarftan, birden fazla toplu farklı liste çıkması halinde bunların hiç biri dikkate alınmaz.

El yazısıyla hazırlanan oy pusulaları ile basılı liste veya oy pusulalarında silinti ve el yazısıyla yapılacak değişiklikler geçerlidir. Şu kadar ki; mürettep sayıdan fazla aday ismi yazılı pusulalarda son isimler silinir.

Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

İl Başkanı ve İlçe Başkanlarının Yeniden Seçilmelerine Ait Kısıtlayıcı Hükümler;

Madde 33 — İl ve ilçe başkanı en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi, ara vermeksizin beş defadan fazla seçilemez; yeniden seçilebilmesi için aradan dört yıllık bir sürenin geçmesi zorunludur.

Şikâyet Ve İtirazlar;

Madde 34 — Köy ve mahalle toplantıları ile kongreler hakkındaki şikâyet ve itirazlar, aşağıdaki usullere tabidir.

.a) Köy ve mahalle toplantıları hakkındaki şikâyet ve itirazlar o köy ve mahallede partiye kayıtlı üyelerin dörtte biri tarafından toplantıdan sonraki üç gün içinde il disiplin kuruluna yapılır.

İl disiplin kurulu şikâyet konusu olan toplantıya ait dosyayı göndermesini ve görüşünü bildirmesini ilçe yönetim kurulundan ister. İlçe yönetim kurulu iki gün içinde bu isteği yerine getirir. İl disiplin kurulu, dosyanın gelişini kovalayan iki gün içinde şikâyet ve itirazı kesin olarak karara bağlar.

İlçe yönetim kurulu görüşünü bildirmez ve dosyayı göndermezse il disiplin kurulu beklemeksizin karar verir.

b) SEÇİMLER DIŞINDAKİ ilçe kongresine dair şikâyet ve itirazlar, kongreye katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreden sonraki üç gün içinde il disiplin kuruluna yapılır. İl disiplin kurulu şikâyet konusu kongreye ait dosyayı celbeder ve il yönetim kurulundan görüşünü bildirmesini ister. İl Yönetim Kurulu iki gün içinde görüşünü bildirmediğ taktirde beklemeksizin, şikâyet ve itirazı müteakip iki gün içinde karara bağlar. Taraflar il disiplin kurulunun bu kararına karşı tebliğ veya ilândan başlayarak üç gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna itiraz edebilirler. Merkez Disiplin Kurulunun kararı kesindir.

c) SEÇİMLER DIŞINDAKİ il kongresine dair şikâyet ve itirazlar, il kongresine katılan delegelerin beşte biri tarafından kongreden son-
teki iki gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna ya-
pılır.

Merkez Disiplin Kurulu, itiraza konu olan kongreye ait dosyayı getirtir. Görüşünü bildir-
mesi için Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna
gönderir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ye-
di gün içinde görüş bildirmediği takdirde, Mer-
kez Disiplin Kurulu beklemeksizin iki gün içinde
itiraz ve şikâyeti kesin karara bağlar.

Bir ilçenin köy ve mahallelerinin tamamın-
da veya bir kısmında toplantı yapılmadan ya-
pılmış gibi gösterildiğini, ilçe veya il kongresi
yapılmadan yapılmış gibi gösterildiğini Merkez
Karar ve Yönetim Kurulu haber alırsa, bu top-
lantı ve kongreleri geçersiz sayarak yeniden
yapılmasını ister.

Yukarıdaki süreler içinde görevlerini yap-
mayanlar ve ilgili kâğıtları kasıtlı olarak yok
edenler ve işlemin gecikmesine sebep olanlar
hakkında disiplin hükümleri uygulanır.

İl ve İlçe Kademesinde Olağanüstü Kongre İmkânsızlığı;

Madde 35 — Her ne sebeple olursa olsun,
ilçe ve il kongreleri için olağanüstü toplantı yo-
luna başvurulmaz.

ALTINCI BÖLÜM

İLÇE VE İL YÖNETİM KURULLARI HAKKINDA MÜŞTEREK HÜKÜMLER

Müteşebbis Yönetim Kurulları;

Madde 36 — Müteşebbis yönetim kurulları, ilçe ve il kademelerinin ilk kuruluşlarında yetkili organlar tarafından teşkil olunan kurullardır. Bunlar, kendi kademe kongrelerine kadar seçilmiş yöneticilerin yetki ve haklarına sahiptir.

Yönetim Kurullarının Teşkili - Üye Sayısı - Süresi;

Madde 37 — Yönetim Kurulları kendi kademe kongreleri tarafından gizli oyla seçilir. İlçe Yönetim Kurulu başkan dahil 9; il Yönetim Kurulu, başkan dahil 15 üyeden oluşur.

Yönetim Kurulları üyelerinin seçiminde oy pusulaları asıl ve yedek üye miktarınca isim yazılmak ve asıl ve yedek üyelik sıfatları belli edilmek suretiyle düzenlenir. Yedek listede yazılı olanlar asıldan fazla oy almış olsalar dahi yedek üye seçilmiş olurlar. Pusulalara belirli miktardan fazla isim yazılmış bulunursa alttan iti-

baren fazla isimler dikkate alınmaz. Eşit oy çıkarsa ad çekilir. Oylar oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilen, adayları gösterir seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listedeki isimlerin işaretlenmesi suretiyle kullanılır. Diğer kâğıtlara yazılan oylar geçersiz sayılır.

Haklarında geçici çıkarma cezası verilmiş olup, henüz sürelerini doldurmayanlar, yönetim kurullarına seçilemez ve bu kurullarda görev alamazlar. Ana, baba ile çocuklar, kardeşler, karıkoca aynı yönetim kurulunda birlikte bulunamazlar. İlçe Yönetim Kurulları ile İl Yönetim Kurullarına, ancak o seçim çevresinde sürekli oturanlar veya sürekli iş yeri o çevrede bulunanlar seçilebilir.

Yönetim Kurullarının süreleri gelecek normal kademe kongrelerine kadar devam eder.

Görev Bölümü;

Madde 38 — Yönetim kurulları ilk toplantılarında kendi aralarında bir ikinci başkan, bir sekreter ve bir muhasip seçmek suretiyle görev bölümü yaparlar. Bu seçimde toplantıya katılmış olanların salt çoğunluğunun oyunu alanlar seçilir. İkinci oylamada en çok oy alanlar seçilmiş sayılırlar.

BAŞKAN; Kademesinin çevresi içinde partiyi temsil eder, başkanlığına bağlı teşkilâtı de-

netler, Hesap işlerine ait belgeleri muhasip üye ile birlikte imzalar.

İKİNCİ BAŞKAN; Başkanın yardımcısıdır. Kendisine vereceği işlere bakar, başkan bulunmadığı zaman onun görevini yapar.

SEKRETER ÜYE; Kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca gerekli defterleri tutar. Yönetim kurulu tutanaklarını düzenler, karar defterine yazar ve imza ettirir. Dosyaları ve her türlü kâğıtları başkanla birlikte saklar. Başkan ve ikinci başkan bulunmadığı zaman Partiyi temsil yetkisi sekreter üyenindir.

MUHASİP ÜYE; Yönetim Kurulunun hesap işlerine bakar. Kanun, tüzük ve yönetmelikler uyarınca muhasebe defterlerini tutar. Harcamaların kurul kararlarına uygun olmasından başkanla birlikte sorumludur. Aidatları tahsil eder ve bunun için gerekli tedbirleri alır. Gelir bulmak imkânlarını kurula teklif eder. Kongreye sunulacak kesin hesip raporunu ve bütçe tasarrısını hazırlar.

Kademeye ait çeşitli işler, yönetim kurulu kararı ile, üyeler arasında bölüşülür. Görevliler, verilen görevlerin yerine getirilmesinden birinci derecede sorumludurlar.

Kurul Toplantıları Ve İstifa Etmiş Sayılacak Üyeler;

Madde 39 — Yönetim kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile en az ayda bir top-

lanır. Aksine karar verilmedikçe kurul üyelerinden başkası toplantıda bulunamaz. Kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde başkan veya vekilinin katıldığı görüş geçerli sayılır.

Özürü olmadığı halde üst üste belirli üç toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Ancak bu hükmün uygulanabilmesi için, mutad toplantı günlerinin tarih, saat ve yer gösterilmek suretiyle karar defterine geçirilmesi ve bu kaydın bütün üyelerin imzası ile teyid edilmesi; mutad dışındaki toplantılar için yapılacak çağrılarda tarih, saat ve yer yazılarak imza ettirilmesi ve toplantıda bulunanların adlarının karar defterinde yazılı olması şarttır. Yönetim Kurulu toplantıları münhasıran il ve ilçe merkezinde yapılır.

İstifa etmiş sayılan üye, üst kademeye itiraz edebilir. Bu kademenin vereceği karar kesindir.

İl Ve İlçe Yönetim Kurullarının Görev ve Yetkileri;

Madde 40 — Yönetim kurullarının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Her kademedeki seçim için yapılacak toplantıların gün ve yerini kongre toplantılarından en az yedi gün önce mahallin en büyük mülki amirine bildirmek,

b) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 21 nci maddesinde öngörüldüğü şekilde, kongrelerde delegelere ait isim listelerini hazırlayıp, Başkanlık Divanına vermek,

c) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 33 ncü maddesinde öngörüldüğü şekilde kongreler hariç olmak üzere, her kademede, yönetim kurulu başkanlığına, yönetim kurulu asıl ve yedek üyeliklerine, disiplin kurulu başkanlığına, asıl ve yedek üyeliğe seçilenler ile, parti tüzüğünde belirlenen bir göreve getirilenlerin adlarını, soyadlarını, doğum yer ve tarihlerini, meslek veya sanatlarını, ikametgâhlarını o mahallin en büyük mülki amirliğine seçim veya atanmadan başlayarak onbeş gün içinde yazı ile bildirmek,

d) Parti prensip ve programını kanuni haklardan faydalanarak yaymak. Halkın partiye karşı sevgisini ve ilgisini artırmak,

e) Kanun ve tüzük hükümlerini, yönetmelik gereklerini, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararlarını, üst kademelerin vereceği talimatı ve kademesi kongresinin kararlarını yerine getirmek. Kendisine bağlı teşkilâtı denetlemek; kademelerin çalışmalarını düzenlemek,

f) Memleket işleriyle ilgilenmek. Seçimlerde parti adaylarını kazandırmak için çalışmak,

g) Kendi kongrelerinde görüŖülecek iŖleri hazırlamak. Çalışma ve kesin hesap raporu ile gelecek dönem bütçe tasarısını kongreye sunmak,

h) Partililer arasındaki geçimsizliğı önlemek ve ara bulmak,

i) Partiyi kuvvetlendirmek ve genişletmek, bu konuda gerekli gördüğü düşünceleri üst kademeye bildirmek, parti gelirinin en elverişli şekilde toplanması ve yeni gelir kaynakları bulunması için tedbirler almak,

j) Kendi görevlerine ait iŖler için partililerin yardımından faydalanmak, komisyonlar kurmak, görüş ve düşüncelerini almak üzere karma toplantılar yapmak,

k) Acele bir neden olmadıkça bir üst kademeden yukarı kademe ile yazışmaya girmeyerek sırayı gözetmek suretiyle, alt ve üst kademe ile nezaket, ilgi ve saygı dairesinde sözlü ve yazılı ilişkilerde bulunmak ve hizmet beraberliğini devam ettirmek...

Yönetim Kurullarının Kendiliğinden Boşalması;

Madde 41 — İlçe ve il yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin her ne sebeple olursa olsun toptan çekilmeleri halinde (Geçici yönetim kurulları dahil) boşalan il ve ilçe yönetim kurulla-

rı yerine Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca yeni yönetim kurulu teşekkül ettirilir. Bu kurullar kongrece seçilmiş yönetim kurullarının hak ve yetkilerini haizdir.

Bu suretle kurulan ilçe ve il yönetim kurulu, normal kademe kongresine kadar göreve devam eder.

İl veya ilçe yönetim kurullarının üye sayısı, yedeklerin de getirilmesinden sonra, yarıdan aşağıya düşerse, kurul boşalmış sayılır. Bu durumda Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından yeni il veya ilçe yönetim kurulu teşkil olunur.

İşten el çektirme dışında bir sebeple başkanlığın boşalması halinde, ilgili kurul yedekleriyle tam sayıya, bu mümkün olmadığı taktirde karar yeter sayısına tamamlandıktan sonra, kendi arasından bir başkan seçer.

İşten El Çektirme;

Madde 42 — Kademelerde görev alanların hizmetten uzaklaştırılması aşağıdaki hallerde olur.

A) Siyasi partiler kanunu ve tüzük hükümleri uyarınca tutulması gerekli defter ve kayıtların, usulüne uygun olarak tutulmaması veya tutulan defter ve kayıtlar üzerinde kasıtlı olarak değişiklik yapılması yahut muhafaza edilmemesi.

B) Organlarda görev alanların durumlarının mahallin en büyük mülkiye amirliğine yazı ile bildirilmemesi.

C) Memleket ve parti çıkarlarını açıkça ağır şekilde zedeleyici davranışlarda bulunulması.

Gibi hallerde, ilgililerin kanuni sorumlulukları saklı kalmak şartıyla, ilçe ve il başkanı ve yönetim kurullarına, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca kısmen veya tamamen aşağıdaki şekilde işten el çektirilebilir;

a) İşten el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, gerekçeli bir rapor ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulundan, ilçe başkanının işten el çektirilmesini ve ilçe yönetim kurulunun feshini isteyebilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu inceleme yaptırdıktan sonra veya teftiş sırasında parti müfettişinin göstereceği lüzum üzerine, verilecek bir karar ile ilçe başkanı ve üyelerine kısmen veya tamamen işten el çektirebilir ve yeni geçici kurulu kurar veya eksikleri tamamlar. Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı kesindir.

b) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu re'sen veya parti müfettişinin göstereceği lüzum üzerine, il başkanı ve yönetim kurullarına kısmen veya tamamen işten el çektirebilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı kesindir.

c) İlçe ve il yönetim kurullarının asıl ve yedek üyeleri ile birlikte toptan işten el çektilmeleri halinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, işten el çektilme kararı ile birlikte geçici kurulu kurar ve tebliğ eder.

Kısmen işten el çektilme halinde il veya ilçe yönetim kurulu yedek üyelerle tamamlanır.

d) İşten el çektilme kararı Siyasi Partiler Kanununun (101) maddesinin (d-1) bendinde gösterilen haller dışında yetkili kurulların üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ve gizli oyla alınır.

Geçici Yönetim Kurulları;

Madde 43 — Geçici kurullar, ilçe ve il yönetim kurullarının yetkili organlarca işten el çektilirmeleri halinde teşkil olunan kurullardır. İşten el çektilme kararının ilçe ve il yönetim kurullarına tebliğinden itibaren 45 gün içinde ilçe ve il kongresi toplanarak yeni daimi kurulu seçer. Bu süre içinde ilçe veya il kongresi için yeni delege seçilmiş değilse, kongre eski delegelerle toplanır.

Bu suretle seçilen ilçe ve il yönetim kurullarının görev süresi, normal kademe kongrelerine kadar devam eder.

İşten el çektilme kararının verilmesi sırasında veya bundan sonra normal kademe kong-

relerine başlanmış ise, geçici yönetim kurullarının yapacakları bu kongreler normal kademe kongrelerinin gündemine uygun olarak toplanır.

Siyasi Faaliyetler;

Madde 44 — Yönetim kurulları kendi çevrelerindeki bütün siyasi çalışmalarla yakından ilgilenererek, çevrenin toplumsal, ekonomik, sağlık, bayındırlık ve diğer işleri hakkında, belediyeler ve il genel meclislerindeki partilileri aydınlatmak; bunların çalışma yönlerini göstermek, Seçimlerde yapılması gereken işleri çevrenin özelliklerine göre düzenlemek ve yürütmekle görevlidirler.

Yasak Haller;

Madde 45 — Yönetim Kurulları ve Başkanları;

a) Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun iznini almadan kendi görevlerini aşan parti genel politikası hakkında demeç veremezler. Kendi kademelerine paralel resmi makamlardan yukarı makamlarla yazışma yapamazlar. Zorunlu hallerde bir üst kademenin yönetim kuruluna bildirerek onun aracılığı ile takipte bulunurlar.

b) Bağlı bulundukları üst kademe ile ilişkilerini kesmeye karar veremezler. Dinletemedikleri şikâyet ve istekleri varsa, o kademeye de

bilgi vermek suretiyle bir üst kademeye başvurmurlar.

Bağdaşmayan Görevler;

Madde 46 — İlçe ve il başkanları ile bu kademelerin yönetim kurullarında üye olanlar diğer bir il ve ilçe yönetim kurulu başkan veya üyesi olamazlar.

Eşler ile bir ve ikinci derecedeki kan ve sıhri hısımlar, aynı disiplin kurulunda görev alamazlar. Bunlarla ilgili kararlara katılamazlar.

Bir disiplin kurulunda üye olan kimse, diğer bir disiplin kurulunda görev alamaz.

Disiplin kurullarının başkan ve üyeleri, kongre delegeliği ve T.B.M.M. parti grup üyeliği hariç, partinin diğer organ, kurul ve görevlerinde bulunamaz, partiye bir hizmet bağıyla bağlı olamaz ve Partiden herhangi bir surette gelir sağlayamazlar.

Partinin Merkez Karar ve Yönetim Kurulunda üye olanlar, T.B.M.M. parti grubu yönetim kurulunda görev alamazlar.

Kongresini Yapmayan Kademenin Durumu;

Madde 47 — Her ne sebeple olursa olsun kendi kademelerinin kongrelerini yapmamış olan ilçe ve il teşkilâtı, üst kademe kongresine katılamaz.

YEDİNCİ BÖLÜM

MERKEZ TEŞKİLÂTI

I — BÜYÜK KONGRE

Büyük Kongrenin Zamanı ve İlânı;

Madde 48 — Büyük Kongre en az iki, en çok üç yılda bir Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun belirteceği tarihte toplanır.

Büyük Kongrenin yeri, günü, saati ve gündemi en az bir ay önce en az bir gazetede ilân edilir; aynı süre içinde il başkanlıklarına yazı ile duyurulur ve en az yedi gün önce mahallin en büyük mülki amirliğine bildirilir.

Olağanüstü toplantılar için ilân süresi on-beş gündür.

İlânda, çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci toplantının ertesi gün hangi saatte yapılacağı da belirtilir.

Büyük Kongrenin Kuruluşu (Delegeler);

Madde 49 — Büyük Kongre seçilmiş üyelerle tabii üyelerden oluşur.

A — SEÇİLMİŞ ÜYELER;

T.B.M.M. üye tam sayısının iki katından fazla olmamak kaydıyla her il kongresinde o ili Büyük Kongrede temsil etmek için seçilen delegelerdir. Büyük Kongre delegelerinin bu sıfatları, kendilerini seçen kongrenin gelecek normal toplantısına kadar devam eder.

B — TABİİ ÜYELER;

- a. Parti Genel Başkanı,
- b. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri,
- c. Merkez Disiplin Kurulu başkanı ve üyeleri,
- d. Partili Başbakan ve bakanlar kurulu üyeleri,
- e. Partili T.B.M.M. üyeleri,
- f. Parti üyeliği devam eden parti kurucularıdır.

C — ONUR ÜYELERİ;

Parti üyeliği devam eden genel başkanlık, başbakanlık ve bakanlık, T.B.M.M. başkanlığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve T.B.M.M. üyeliği yapmış olan Partililer; Büyük Kongrenin ONUR üyeleridir. Bunlar Kongrede söz alabilir fakat oy kullanamazlar.

Büyük Kongrenin Açılışı;

Madde 50 — Büyük Kongre, usulüne uygun olarak yoklama yapıldıktan sonra yeterli çoğunluk sağlanmışsa Parti Genel Başkanı veya teşkilât işlerini yürüten Genel Başkan Yardımcısı yahut Genel Başkanın görevlendireceği Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından açılır.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı;

Madde 51 — Toplantı yeter sayısı delege tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk toplantıda yeter sayının bulunmaması üzerine yapılacak ikinci toplantıda yeter sayı aranmaz.

Büyük Kongrede karar yeter sayısı, hazır bulunan delegelerin salt çoğunluğudur.

Kongre Divanı;

Madde 52 — Büyük Kongrede önce bir başkan, iki başkan yardımcısı, yeteri kadar kâtip seçilerek kongre divanı kurulur.

Büyük Kongre başkanı gizli oyla seçilir. Aday tek ise bu seçim iş'ari oy ile yapılır. İkinci başkan ve kâtipler işaret oyu ile seçilirler.

Kongreyi yöneten başkan çalışmaların sü-kûnet içerisinde devamını sağlamak, toplantı düzenini korumak ve tutanakların yazılmasına nezaret etmekle görevlidir. Yardımcılarından bi-

rini munhasıran tutanağın hazırlanmasını takip için görevlendirebilir. Kongrenin kanun ve tüzük hükümleri çerçevesinde tamamlanması için, kongre başkanı lüzumlu gördüğü her tedbiri alır.

Kongrede söz hakkının kullanılmasına mani olanları, tahrik edici fiil ve harekette bulunanları, konu dışına çıkararak kongreyi gereksiz şekilde işgal edenleri, ihtara rağmen bu tutumlarını ısrarla sürdürenleri, toplantı salonu dışına çıkarttırmak, başkanın yetkileri arasındadır.

Şu kadar ki, dışarı çıkartılma kongre seçimlerinde oy kullanma hakkını ortadan kaldırmaz.

Büyük Kongrenin Gündemi;

Madde 53 — Büyük Kongrenin gündemi Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca düzenlenir. Kongre, gündemine ve çalışma usulüne hâkimdir.

Büyük Kongrenin olağanüstü toplantısının gündemi, çağrıyı yapan organ tarafından hazırlanır.

Açış Konuşması, Raporun Okunması;

Madde 54 — Büyük Kongrede, divanın teşkilinden sonra açış konuşması için Parti Genel Başkanına söz verilir. Bundan sonra Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun faaliyet ve hesap

raporu, Genel Başkan veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından okunur.

Komisyonlar;

Madde 55 — Büyük Kongre gerektiğinde aşağıda gösterilen ve yedişer üyeden oluşan komisyonları kurur. İşlerin mahiyetine göre ayrı komisyonlar da kurulabilir.

Komisyonlar şunlardır;

- a) Temel Meseleler Komisyonu,
- b) Program Komisyonu,
- c) Tüzük Komisyonu,
- d) Hesap ve Bütçe Komisyonu,
- e) Dilekler Komisyonu,
- f) İtiraz ve Şikâyetleri İnceleme Komisyonu,

Komisyonların Kuruluşu;

Madde 56 — Divan Başkanı, açış konuşmasından sonra; kurulması öngörülen komisyonlar için, genel kuruldan, delegelerin meslek ve ihtisas durumları gözönünde tutulmak suretiyle aday gösterilmesini talep eder. Her komisyon için yedişer üyeden az olmamak kaydıyla teklif olunacak adaylar, iş'ari oy ile genel kurulun onayına sunulur.

Komisyonların Çalışması;

Madde 57 — Her komisyon kendine bir başkan, bir ikinci başkan ve kâtip seçer. Bunlar komisyon divanını teşkil ederler.

Divan, gündemi düzenler. Komisyon gündemine hakimdir.

Komisyonlarda toplantı yeter sayısı, üye tam sayısının salt çoğunluğudur.

Komisyon kendine verilen işlerin mahiyetine göre alt komisyonlar kurabilir. Herhangi bir konunun izah ve savunmasını üyelere birine verebilir.

Komisyon çalışmasına her delege katılabilir ve görüş bildirebilir. Ancak üye olmayanlar oy kullanamaz.

Her komisyon başkanı, divan üyelerinin adlarını ve düzenledikleri raporları, diğer kâğıtlarla birlikte Büyük Kongre Divanına verir.

Komisyon raporu Büyük Kongrede görüşülerek oylanır. Kabul edilirse kesinlik kazanır.

Kongre Görüşmeleri;

Madde 58 — Büyük Kongrede görüşmeler gündemdeki sıraya göre yapılır. Bu sıranın değiştirilmesi veya bir konunun gündeme alınması kongrenin kararına bağlıdır.

Görüşmeler söz isteği sırasına göre yürütülür. Parti Genel Başkanı ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu adına söz isteyen Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesine, komisyon başkanı ile sözcülerine, konuşmak istediklerinde öncelikle söz verilir.

Partinin tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için, bunların Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Büyük Kongre üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Kanunlar, parti tüzük ve parti programı çerçevesinde toplumu ve Devleti ilgilendiren konularla kamu faaliyetleri konularında, karar alınmasına dair teklifleri karara bağlamak için bu tekliflerin Büyük Kongrede hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yapılmış olması şarttır. Bu teklifler, Büyük Kongrede seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Çalışma raporuna muhalefet şerhi vermemiş olan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyesine rapor aleyhinde söz verilmez.

Büyük Kongrenin Görev ve Yetkileri;

Madde 59 — Büyük Kongrenin Görev ve Yetkileri şunlardır;

a) Parti Genel Başkanını, Partinin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu asil ve yedek üyelerini, Merkez Disiplin Kurulu asil ve yedek üyelerini kanun gereğince yargı gözetimi altında gizli oy ve açık tasnif esasına göre seçmek,

b) Partinin gelir-gider kesin hesabını kabul, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunu ibra etmek veya etmemek,

c) Partinin Tüzük ve Programını kabul etmek veya değişiklik yapmak,

d) Toplumu, Devleti ve Partiyi ilgilendiren konularla, kamu faaliyetleri ve parti politikası hakkında genel nitelikte olmak şartıyla bağlayıcı veya temenni kararları almak,

e) Her kademedeki Parti disiplin kurullarınca verilen disiplin cezalarını Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun teklifi üzerine affetmek,

f) Kanun veya tüzükte verilen diğer görevleri yerine getirmek, karara bağlamak ve yetkileri kullanmak,

g) Partinin kapanmasına veya başka bir partiyle birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek partinin mallarının tasfiye veya intikal şekline karar vermek.

Büyük Kongre Seçimleri - Seçim Sonuçlarına İtiraz;

Madde 60 — Büyük Kongre seçimlerinde delegeler, çağrı sırasına göre oylarını kullanır-

lar. Seçim kurulunca gönderilen onaylı listede adı yazılı olmayan delegeler oy kullanamazlar. Bu listeler Siyasi Partiler Kanununun 21 nci maddesine göre düzenlenir.

Oylar oy verenin nüfus hüviyet cüzdanı veya resimli üyelik kimlik kartı ile ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yeri imzalamasından sonra kullanılır.

Sayım-döküm ve seçim sonuçlarına karşı ilândan itibaren iki gün içinde, Seçim Kurulu Başkanına itirazda bulunabilir. (Siyasi Partiler Kanununun Madde 21)

Kongre sonunda, tüm kâğıtlar ve seçimlere ait belgeler ve tutanaklar, dizi pusulasına bağlanarak Genel Başkana teslim edilir. Seçim sonucu, tutanakların bir örneğinin seçim yerinde asılması sureti ile ilân edilir.

Kullanılan oylar ve seçimlere ait diğer belgelerle tutanağın bir örneği üç ay süre saklanmak üzere ilgili seçim kurulu başkanlığına verilir.

Büyük Kongrenin Olağanüstü Toplantısı;

Madde 61 — Genel Başkanın veya Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun lüzum göstermesi yahut büyük kongre delegelerinin en az beşte birinin yazılı talebi üzerine, Büyük Kongre olağanüstü toplantıya çağrılır. Bu taktirde an-

cak toplantıyı isteyenler tarafından düzenlenen gündemdeki konular görüşülür ve karara bağlanır.

Tüzüğün 67. maddesinin son fıkrası saklıdır.

II — KÜÇÜK KONGRE

Küçük Kongrenin Kuruluşu ve Görevi;

Madde 62 — Küçük Kongre, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun yetki alanına giren konularda danışmada bulunmak ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun gerekli gördüğü yer ve zamanlarda toplanmak üzere;

- a) Genel Başkan,
- b) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri,
- c) Partili Başbakan ve Bakanlar,
- d) Partili T.B.M.M. üyeleri ve,
- e) İl Başkanlarından oluşur.

Küçük Kongrenin Toplantıları, Toplantı ve Karar Yeter Sayısı;

Madde 63 — Parti Genel Başkanlık Divanı, küçük kongrenin de başkanlık divanıdır.

Küçük kongrenin gündemi, toplantı gününden en az bir hafta önce üyelere yazılı olarak bildirilir.

Toplantıda, salt çoğunluk bulunmaz ise, toplantı ertesi günü, aynı saatte ve aynı yerde hazır olan delegeler ile yapılır.

Kararlar, toplantıya iştirak edenlerin salt çoğunluğu ile alınır.

III — MERKEZ KARAR VE YÖNETİM KURULU

Teşekkülü - Süresi - Çalışma Usulü;

Madde 64 — Merkez Karar ve Yönetim Kurulu şu üyelere teşekkül eder;

- a) Genel Başkan,
- b) Büyük Kongreye seçilen 32 asıl üye.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde oy pusulaları asıl ve yedek üye miktarınca isim yazılmak ve asıl ve yedek üyelik sıfatları belli edilmek suretiyle düzenlenir. Yedek listede yazılı olanlar asıldan fazla oy almış olsalar dahi yedek üye seçilmiş olurlar. Pusulalara belirli miktardan fazla isim yazılmış bulunursa alttan itibaren fazla isimler dikkate alınmaz. Eşit oy çıkarsa ad çekilir. Oylar oy

verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilen, adayları gösterir seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listedeki isimlerin işaretlenmesi suretiyle kullanılır. Diğer kâğıtlara yazılan oylar geçersiz sayılır.

T.B.M.M.'nin grup başkanı veya vekilleri dâvet üzerine toplantıya katılabilir, ancak oy kullanamazlar. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu lüzumu halinde T.B.M.M. parti grup yönetim kurulu ile müşterek toplantılar yapar. T.B.M.M. parti grubu üyeleri oy kullanamazlar.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun görevi; gelecek Büyük Kongreye kadar devam eder. Bu süre içinde, ölüm, istifa gibi sebeplerle kurdan ayrılanların yerine, en fazla oy alan yedek üye sıra ile çağrılır.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Genel Başkanın başkanlığında, Genel Başkanın bulunmadığı hallerde yetki verdiği yardımcılarının birinin başkanlığında üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunda kararlar mevcudun salt çoğunluğu ile alınır. Eşit oylarda başkanın bulunduğu tarafın görüşü kabul edilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu en az ayda bir toplanır. Mutad toplantıların dışındaki toplantılar için üyelere çağrı yapılır. Özürsüz

olarak üst üste belirli üç toplantıya gelmeyen üye istifa etmiş sayılır.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri;

Madde 65 — Merkez Karar ve Yönetim Kurulu partinin en büyük karar ve icra organıdır.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun görevleri;

a) Yapılacak Büyük Kongrenin toplantı gününü, yerini, toplantıdan en az yedi gün önce mahallin en büyük mülki amirine bildirmek,

b) Parti program ve tüzüğü hükümlerini, Büyük Kongre kararlarını uygulamak ve bunlara göre partinin bütün teşkilâtını idare etmek,

c) Lüzum görülen yerlerde teşkilât kurmak,

d) Parti program ve tüzüğünün tatbiki, mesai şeklinin tanzimi, ihtisas komisyonları ve bürolarının teşkili ile sair lüzumlu gördüğü hususlar hakkında yönetmelikler hazırlamak,

e) Parti prensiplerini yaymak için bütün yayın ve telkin vasıtalarından faydalanmaya çalışmak,

f) Partinin umumi faaliyet ve siyaseti hakkında teşkilâtı aydınlatmak ve yapılması gereken işler hususunda direktif ve talimat vermek; teşkilât kademelerinden intikal eden mevzular da karar vermek ve gerekli gördüğü malumatı istemek,

g) Büyük Kongreye sunulacak bilanço, kesin hesap raporunu, bütçeyi, umumi faaliyet raporunu hazırlamak,

h) Partinin görüşünü ve ele aldığı meseleleri parti teşkilâtı ile Meclis Grubuna aksettirmek, takip ve sonuçlandırmak, lüzumu halinde Meclis Grup Yönetim Kurulu ile müşterek toplantı yapmak,

ı) Parti gelirini artırmaya çalışmak ve bunun için gerekli tedbirleri ve kararları almak,

i) Bütün seçimlere ait seçim mekanizmasını tanzim, sevk ve idare etmek,

j) Tatbikatta ve yeni durumlar karşısında lüzumlu kararları almak, kanunlar ile tüzüğün verdiği bütün görevleri yerine getirmek,

k) Partinin menfaatına uygun, kanunların ve tüzüğün yasaklamadığı bütün görevleri yapmak, bu sebeple her türlü kararı ve tedbiri almak,

1) Parti teşkilâtının kanun ve tüzük hükümlerine uygun çalışmalarını temin ve murakabe etmek üzere parti müfettişlikleri kurmak, bunların çalışma şekil ve usullerini tanzim edici yönetmeliği hazırlamak ve parti müfettişlerini kontrol ve murakabe etmek.

Parti teşkilât kademeleri hiyerarşik sıra ile Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna bağlıdır. Busebeple Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, zaruri gördüğü hallerde teşkilât kademelerinin görev ve yetkilerini re'sen kullanabilir.

Partinin bütün temel teşkilâtı (ilçeler, iller ve Merkez Teşkilâtıyla birlikte Disiplin Kurulları) parti tüzüğü ve yönetmelikleri hükümlerinin gösterdiği şekil ve şartlar dışında ve bu hükümlerin göstermediği bir sonuç ve hal tarzına göre karar alamazlar. Böyle kararlar alındığı takdirde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Büyük Kongreye karşı sorumluluğu üzerine alarak gerekçesini göstermek suretiyle bu türlü kararları tatbik etmemek ve ettirmemek yetkisini halzdir.

Ancak, Disiplin Kurulu ile ilgili kararlar, üye tam sayısının üçte iki oy çokluğu ile alınabilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunda Görev Bölümü;

Madde 66 — Merkez Karar ve Yönetim Ku-

rulu Büyük Kongreyi müteakip yaptığı ilk toplantıda, kendi üyeleri arasından Genel Başkan Yardımcılarını, Genel Sekreteri ve Genel Muhasibi gizli oyla ve salt çoğunlukla seçer. Bunlar Genel Başkanın teklifi üzerine Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca aynı usulle görevden alınabilirler.

IV — GENEL BAŞKAN

Seçimi, Görev Süresi, Boşalma Hali;

Madde 67 — Parti Genel Başkanı Büyük Kongrece en çok üç yıl için seçilir.

Aynı kişi ara verilmeksizin beş defadan fazla seçilemez. Yeniden seçilebilmesi için aradan dört yıllık bir sürenin geçmesi zorunludur.

Genel Başkan; gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir.

İlk iki oylamada adaylardan hiç biri salt çoğunluğu sağlayamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan aday seçilmiş olur.

Genel Başkanın görevi kendisini seçen kongrenin gelecek normal toplantısına kadar devam eder.

Genel Başkanlığın boşalması halinde, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu en çok onbeş gün içinde toplanarak ilk Büyük Kongreye kadar gö-

rev ifa etmek üzere bir Genel Başkan vekili seçer; en geç 45 gün içerisinde Büyük Kongreyi toplantıya çağırır.

Genel Başkanın Görev ve Yetkileri;

Madde 68 — Parti Genel Başkanı;

a) Partiyi temsil eder,

b) Parti adına dava açma ve hasım olma yetkisine sahiptir.

c) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 21 nci maddesinde öngörüldüğü şekilde Büyük Kongrede seçimlere iştirak edecek delege listelerini hazırlatıp, divan başkanlığına verir.

d) 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 10 ve 33 ncü maddelerinde öngörüldüğü şekilde kongreler hariç olmak üzere, Genel Başkanlığa Merkez Karar ve Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeliklerine, Merkez Disiplin Kurulları başkanlığına ve asıl ve yedek üyeliğine, Genel Başkan yardımcılıklarına, Genel Sekreterliğe, Muhasip üyeliğe seçilenler ile, parti tüzüğünde belirtilen organlarda göreve getirilenlerin adları, soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek veya sanatları ile ikametgâhlarını gösteren onaylı listeleri seçim veya atanmadan başlayarak onbeş gün içinde yazı ile İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

e) Disiplin Kurulları dışında bütün parti teşkilâtının tabii başkamdır.

f) Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna, Büyük ve Küçük Kongreye karşı sorumludur. Kararlarını uygular.

g) Partililer ve kademeler arasında ahenği sağlar ve parti organlarının toplantılarına başkanlık eder.

h) Görev ve yetkilerini kimseye devreder. Geçici bir süre için zorunlu hallerde seçeceği Genel Başkan Yardımcısı bu görev ve yetkileri kullanır.

i) Hiç bir dernekte faal ve idari görev almaz.

j) Genel Başkan Yardımcıları arasında görev bölümü yapar, gerekli gördüğü görev yerlerini değiştirir.

k) Disiplin Kurullarınca verilecek disiplin cezalarını ilgilinin af talebi halinde, ait olduğu teşkilât kademesinin kurul kararı ile belirlenen görüşünü aldıktan sonra af edebilir. Kademenin kararı, Genel Başkanın yetki ve takdirini bağlamaz.

Genel Başkan Yardımcıları;

Madde 69 — Genel Başkan Yardımcıları;

1. Teşkilât,

2. Seçim,
3. Basın-Yayın ve Halkla ilişkiler,
4. Araştırma ve Plânlama,
5. Koordinasyon,

İşlerine bakarlar. Genel Başkan Yardımcılarından kimlerin hangi görevde çalışacağını Genel Başkan tayin eder ve bu görevlere ilâve olarak başka görevler de verebilir.

Genel Başkan Yardımcılarının adedi lüzumunda Genel Başkan tarafından artırılabilir.

Genel Başkanın bulunmadığı hallerde, kendisinin, yardımcılar arasından seçeceği kimse, vekâlet görevini üstlenir.

Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri arasından, kendilerine en çok dört yardımcı alabilirler.

Genel Sekreter;

Madde 70 — Merkez teşkilâtında idari hizmetlerin tanzim ve ifasının sorumlusu olan Genel Sekreter, buna ilâveten;

a) Küçük Kongre, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Başkanlık Divanı toplantılarının kararlarını tesbit ve icrasını takip eder.

b) Partinin muhaberatını düzenler ve yürütür.

c) Partiye alınacak ücretli hizmet personeli Genel Başkanlık Divanına teklif eder.

d) Genel Başkanın vereceği görevleri yerine getirir.

Genel Muhasip;

Madde 71 — Merkez teşkilâtının mali işlerini Genel Muhasip yürütür. İller Teşkilâtının mali işlerini denetlemek, Partinin mali işlerine ait muameleyi ve yazışmaları Genel Başkan veya Yardımcıları ile birlikte imzalamak Genel Muhasibin yetkileri arasındadır.

Genel Muhasip her üç ayda bir parti harcamalarını Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna yazılı olarak bildirir. Genel Merkez harcamaları bir yönetmelikle belirlenir. Genel Muhasip, parti parasının muhasebe yönetmeliği uyarınca harcamasından, mali ve muhasebe işlerinin yürütülmesinden sorumludur.

Genel Başkanlık Divanı;

Madde 72 — Genel Başkanlık Divanı;

a) Genel Başkan,

b) Genel Başkan Yardımcıları,

- c) Genel Sekreter ve
- d) Genel Muhasipden teşekkül eder.

Genel Başkanlık Divanının Görev ve Yetkileri;

Madde 73 — Genel Başkanlık Divanının görevleri şunlardır;

- a) Teşkilâtla daimi irtibatı sağlamak, partinin organları arasında ahengi temin etmek.
- b) Merkez Karar ve Yönetim Kurulunu toplantıya çağırmak ve kararlarını uygulamak.
- c) Parti adına yapılacak mühim beyanların esaslarını gözden geçirmek, beyannamelere nihai şeklini verip yayınlanmasına karar vermek.
- d) Lüzum gördüğü hallerde Parti Grup Başkan ve Başkan Vekilleri yahut Grup Yönetim Kurulu ile müşterek toplantılar yapmak.
- e) Küçük Kongrenin ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun gündemini hazırlamak.
- f) Parti personelini tayin etmek.
- g) Kanun ve tüzükte işaret edilen diğer hususları yerine getirmek.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

DİSİPLİN İŞLERİ

Disiplin Kurulları;

Madde 74 — Kanun, parti tüzüğü ve yönetmelikleri ile parti organlarının kararlarına aykırı hareketlerde bulunan partililer hakkında tahkikat yapmak, disiplin kararı vermek, tüzük-
le belirtilen diğer görevleri ifa etmek üzere il-
lerde ve Genel Merkezde Parti Disiplin Kurul-
ları kurulur.

Bu kurullar şunlardır;

- a) İllerde, İl Disiplin Kurulları,
- b) Genel Merkezde, Merkez Disiplin Ku-
rulu,
- c) Mecliste, Grup Disiplin Kurulu,
- d) Müşterek Disiplin Kurulu.

İl Disiplin Kurulunun Kuruluşu, Görev ve Yetkileri;

Madde 75 — İl Disiplin Kurulu, il kongre-
sinde gizli oyla seçilen yedi asıl üyeden teşek-

kül eder. Bu kurulun asıl üye sayısı kadar yedek üyesi bulunur.

İl Disiplin Kurulu üyelerinin seçiminde oy pusulaları asıl ve yedek üye miktarınca isim yazılmak ve asıl ve yedek üyelik sıfatları belli edilmek suretiyle düzenlenir. Yedek listede yazılı olanlar asıldan fazla ay almış olsalar dahi yedek üye seçilmiş olurlar. Pusulalara belirli miktardan fazla isim yazılmış bulunursa alttan itibaren fazla isimler dikkate alınmaz. Eşit oy çıkarsa ad çekilir. Oylar oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilen, adayları gösterir seçim kurulu başkanınca mühürlenmiş listedeki isimlerin işaretlenmesi suretiyle kullanılır. Diğer kâğıtlara yazılan oylar geçersiz sayılır.

İl Disiplin Kurulu, il çevresinde oturan bütün partililer hakkında birinci derecede disiplin takibatı yapmaya yetkilidir. Ancak re'sen takibat yapamaz, kendisine yetkili organlar tarafından intikal ettirilen işleri karara bağlar.

İl Disiplin Kurulu, kendisine tevdi olunan disiplin işlerinde ilgililerin yazılı savunmalarını on gün içinde almaya ve bir ay içinde karar verip gerekçesiyle birlikte tebliğ etmeye mecburdur.

İl Disiplin Kurulunun kararlarına karşı ilgilie tebliğinden itibaren yedi gün içinde Merkez Disiplin Kuruluna itiraz edilebilir.

MERKEZ DİSİPLİN KURULU

Merkez Disiplin Kurulunun Kuruluşu,

Görev Ve Yetkileri;

Madde 76 — Merkez Disiplin Kurulu Büyük Kongrece gizli oyla seçilen onbir asıl üyeden kurulur. Bu kurulun asıl üye sayısı kadar yedek üyesi de bulunur.

Merkez Disiplin Kurulu; T.B.M.M. üyesi olmayan Genel Başkan, Parti kurucu üyeleri, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri ve Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ile il yönetim ve disiplin kurulu başkan ve üyeleri ve partili il belediye başkanları hakkında birinci derecede disiplin takibatı yapmaya yetkilidir.

Merkez Disiplin Kurulu, İl Disiplin Kurullarınca verilen ve itiraz yoluyla gelen disiplin kararlarını tasdik, lehde, aleyhte tadil etmek veya kaldırmak suretiyle neticelendirir.

Merkez Disiplin Kurulu, başkanlık divanının gördüğü lüzum üzerine bir İl Disiplin Kurulunun görevi meyanında bulunan belirli bir veya birkaç işi soruşturup karara bağlamaya, civar ilin Disiplin Kurulunu görevlendirebilir. Merkez Disiplin Kurulu bir İl Disiplin Kurulunun boşalması halinde, onun görevlerini yerine getirmek için civar bir il disiplin kurulunu yetkili kılabilir.

Müşterek Disiplin Kurulunun Kuruluşu - Görev ve Yetkileri;

Madde 77 — Müşterek Disiplin Kurulu, Merkez Disiplin Kurulu ile partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Disiplin Kurulundan teşekkül eder.

Merkez Disiplin Kurulunun başkanı, ikinci başkanı ve sekreteri bu kurulda da aynı görevi yaparlar.

Partili milletvekillerinin partiden geçici veya kesin olarak çıkarılmalarını gerektiren söz, tutum ve fiillerinden dolayı haklarında disiplin cezası vermeye yetkili organ Müşterek Disiplin Kuruludur.

Diğer kurullara ait çalışma usul ve şekilleri Müşterek Disiplin Kurulu için de geçerlidir.

Disiplin Kurulları üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğuyla toplanır ve mevcudun yarısından bir fazlasıyla karar verir.

Partiden kesin ihraç cezası üye tam sayısının çoğunluğunun kararıyla mümkündür.

Disiplin Cezaları;

Madde 78 — Disiplin kurulları tarafından verilecek cezalar şunlardır :

- a) Uyarma,
- b) Kınama,

- c) Bir yıla kadar partiden geçici çıkarma,
- d) Partiden sürekli çıkarma.

Geçici çıkarma cezaları, muayyen bir zaman için tatbik edilir ve bu zamanın sonunda ortadan kalkar. Partinin Türkiye Büyük Millet Meclisi ile İl Genel Meclisi veya Belediye Meclisi gruplarından geçici olarak çıkarma hakkında verilen cezalar, o üyenin ceza müddetince grupların herhangi birinin çalışmalarına katılmamasını gerektirir. Geçici çıkarma cezasına uğrayan parti üyesi, faaliyetine katılamıyacağı parti organlarına hiç bir teklif yapamaz ve organlardan talepte bulunamaz. Ancak bu hüküm geçici çıkarma cezasına uğrayanın, parti tüzüğüne ve programına, partinin diğer mevzuatına ve organlarının kararlarına uyması zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. Geçici çıkarma cezasına uğrayanlara parti içinde hiç bir görev verilemez.

Disiplin Cezasını Gerektiren Haller;

Madde 79 — Disiplin cezasını gerektiren haller şunlardır;

1. Uyarma Cezasını Gerektiren Haller;

a) Yetkili organlarca davet edildiği halde toplantılara mazeretsiz katılmamak,

b) Yetkili parti organlarınca verilen görevleri makul bir sebep göstermeksizin kabul etmemek,

c) Hal ve hareketleriyle Partiyi küçük düşürücü tavırlar almak,

d) Üyelik aidatını süresinde ödememek,

2. Kınama Cezasını Gerektiren Haller;

a) Kanunlara, partinin program, tüzük ve yönetmelik hükümlerine, partinin yetkili organları tarafından verilen kararlara sözle aykırı tavır ve harekette bulunmak, konulan yasaklara uymamak,

b) Partinin tesanüdünü bozacak, partilileri birbirine düşürecek hareketlerde bulunmak,

c) Kanuni sorumluluklar ve tazmin mükellefiyeti saklı kalmak şartı ile, hizmetin devamı süresince partideki görevi gereği olarak kendisine teslim edilen eşya ve malzemeyi kaybetmek veya görevdein ayrılma halinde teslim etmemek,

d) Herhangi bir kademedeki yöneticilik görevini ihmal etmek,

e) Partice tutulması gereken defter ve kayıtları usulüne uygun olarak tutmamak,

3. Geçici Çıkarma Cezasını Gerektiren Haller;

a) Her türlü seçimlerde, parti kararı olmadan bağımsız adaylığını koymak, diğer partilerin

veya bağımsız adayların lehinde çalışmak ve propagandalarını yapmak veya açık ve gizli olarak partinin adayları aleyhinde çalışmak,

b) Kanunlara, parti program, tüzük ve yönetmelik hükümlerine, partinin yetkili organları tarafından verilen kararlara yazı ile muhalefet etmek; bu yolda basında beyanatta bulunmak,

c) Parti organlarının toplantılarında alınan gizli karar ve konuları, yazıları, her ne sebeple olursa olsun açıklamak,

d) Partinin her kademedeki yöneticileri ve üyeleri hakkında gerçek dışı haber yaymayı itiyat edinmek ve iftira, karalama ve küçük düşürücü beyan ve davranışlarda bulunmak,

e) Partiyi şahsi menfaatine alet etmek, partinin nüfuzunu kötüye kullanmak,

f) Parti Genel Başkanı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri aleyhine asılsız haber ve dedikodular yaymak; Parti Programında gösterilen yüksek ahlâk idealleri ile bağdaşmayan tavır ve hareketlerde bulunmak,

g) Yöneticilik görevini ihmal ederek partiyi zarara sokmak,

h) Tüzüğün 9. maddesine aykırı hareketlerde bulunmayı itiyat haline getirmek veya basın yoluyla işlemek,

4. Kesin Çıkartma Cezasını Gerektiren Haller;

a) Partili sıfatını kullanarak gösterdiği faaliyetlerden dolayı mahkemece suçlu görülerek cezalandırılmak.

b) Partinin herhangi bir organ, merci, kurul ve üyesinin Siyasi Partiler Kanununun 101. maddesinin d-1 bendi gereğince Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından işten el çektirilmesi veya partiden çıkarılması istemine sebep olacak davranışlarda bulunmak,

c) Siyasi Partiler Kanununca yasaklanmış konuları ihlal etmek suretiyle Parti hakkında kanuni takibata sebebiyet verebilecek davranışlarda bulunmak,

d) Yöneticilik veya görevli olmak sıfatını suistimal ederek Partinin resmi kayıtlarında tahrifat yapmak veya belgeleri ortadan kaldırmak,

e) Oy pusulalarında tahrifat yapmak veya her ne şekilde olursa olsun seçimlere hile karıştırmak.

Disiplin cezalarından herhangi birisi ile tecziye edilen bir üye aynı disiplin suçunu tekrar işlemesi halinde daha ağır bir disiplin cezası ile tecziye olunur.

Disiplin suçlarından herhangi biri hakkında takibat yapan disiplin kurulu, suçun işleniş tarzı ve hadisenin mahiyetine göre sevkeden kurul veya organın kararına bağlı kalmak şartı ile yukarıda zikredilen disiplin cezalarından herhangi birini vermeyi kararlaştırabilir.

Yukarıda yazılı hususlardan dolayı bu hareketlere ittiladan itibaren bir yıl ve herhalde olaydan itibaren üç yıl geçtikten sonra takibat yapılamaz.

Disiplin Cezası Teklifi;

Madde 80 — Bir partili hakkında disiplin takibatı açmak ve sevk etmek yetkisi, sevk edilmesi gereken Disiplin Kuruluna göre, il yönetim kurullarına ve Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna aittir. Milletvekillerinin T.B.M.M. Parti gruplarına ilişkin veya Meclis içi fiil ve hareketlerinden dolayı Grup Yönetim Kurulu, parti faaliyetlerinden dolayı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu disiplin cezası isteyebilir.

Disiplin Kuruluna sevk kararları, sevke yetkili organların üye tam sayısının salt çoğunluğu ve gizli oy ile alınır.

Tahkikata karar verilmeden evvel bu kurullarca tahkikata lüzum görülmüşse gerek kendi üyeleri ve gerek alt kademelerdeki diğer kurul veya üyeleri, tahkikat için görevlendirilebilir.

Aleyhine müracaat edilen partili ile, onu ihbar veya şikâyet edenler, üyesi bulundukları kurulda bu işin müzakere ve kararına katılamazlar. Bu durum müzakere nisabının sağlanmasına engel olursa, eksikler yedeklerden ikmal edilir. Yine mümkün olmazsa, dosya en yakın il kuruluna tevdi olunur.

İlçe yönetim kurulları gerek doğrudan doğruya, gerek mensuplarının şikâyeti üzerine disiplin tahkikatı yapılmasını istedikleri takdirde, sevki icabeden Disiplin Kuruluna göre il yönetim kuruluna veya Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna başvururlar. Bu başvurma kademelere riayet ve deliller şikâyete bağlanmak suretiyle yapılır.

Birinci Derecede Tetkik Usulü;

Madde 81 — Birinci derecede tahkikata yetkili olan Disiplin Kurulu, aleyhine disiplin tahkikatı istenen kimsenin savunmasını aldıktan sonra isi müzakere eder ve karara bağlar. Gerekirse ilgilileri çağırır ve dinler.

Haklarında tahkikat yapılan şahıslar, kendilerine isnat olunan fiil bildirilerek yazılı savunma yapmaya davet olunur. Disiplin Kurulunca tüzükte verilen süre içinde savunma yapılmadığı takdirde, mevcut delillere göre karar verilir.

Savunma için verilecek süre yedi günden az olmaz.

Disiplin Kurulu kararı, ilgiliye ve tahkikat isteyen kurula, en geç on gün içinde yazıyla tebliğ olunur.

Disiplin Kurulları, ceza talebine esas teşkil eden fiil ve hareketlerin vuku bulup bulmadığı hususunda karar verirken; iddia, savunma ve delilleri kıymetlendirirken takdir hakkına sahiptirler.

Disiplin Kurullarınca Verilen Kararlara İtiraz;

Madde 82 — a) İl Disiplin Kurulunca verilen kararlara karşı, bu tüzükte başka bir süre tayin edilmemiş ise tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde hakkında hüküm verilen parti üyesi veya takibat talep eden kurullar tarafından itiraz edilebilir.

b) İl Disiplin Kurulu kararlarına karşı olan itirazlar Merkez Disiplin Kuruluna gönderilmek üzere il yönetim kuruluna verilir.

İl yönetim kurulu kendi cevabı ile birlikte bu itirazı Merkez Disiplin Kuruluna gönderir. İtiraz eden il yönetim kurulu ise, itirazının bir su-

retini ilgiliye tebliğ ederek tüzükte belirtilen süre içinde cevap vermesini bildirir. Cevap verilmemiş ise bu husus işaret edilerek, dosya Merkez Disiplin Kuruluna gönderilir.

c) Partiden geçici veya kesin çıkarma cezası dışındaki İl Disiplin Kurulu kararlarına karşı itiraz üzerine verilen kararlar kesindir. Ancak, Müşterek Disiplin Kurulunun ve Merkez Disiplin Kurulunun kesin çıkarma kararlarının, bu kararların tebliği tarihinden itibaren üç ay içinde birdefaya mahsus olmak üzere tekrar tetkik edilmesi aynı disiplin kurulundan talep edilebilir.

d) Bütün kademe kongrelerinde, disiplin kuruluna sevk selahiyetine sahip bulunan parti kurullarının kararları ile disiplin kurullarınca verilen kararlar hakkında müzakere yapılamaz ve bu konularda karar alınamaz.

Genel Başkanın ve Büyük Kongrenin af yetkisi bu hükmün dışındadır.

e) Partiden veya Gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen parti üyesi parti itiraz yollarını kullandıktan sonra; nihai karar niteliğindeki son karara karşı otuz gün içinde nihai kararı veren organın bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesine itiraz edebilir.

Mahkemenin en geç otuz gün içinde, basit muhakeme usulüne göre vereceği karar kesin-
dir.

Disiplin Kuruluna Tedbirli Olarak Sevk;

Madde 83 — Partiden geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin takibatı yaptırmaya yetkili kurul suçlu gördüğü üyeyi disiplin kuruluna tedbirli olarak sevk edebilir. Tedbirli olarak sevk kararı Siyasi Partiler Kanunu ve 3270 sayılı kanunla değişik 101. maddesinin d-1 bendinde gösterilen haller dışında üçte iki çoğunlukla alınır. Bu halde partili, partideki görevinden derhal uzaklaştırılır.

Hakkında tedbir kararı alınan üye üç gün içinde takibatı yürütecek disiplin kurulu nezdinde itiraz edebilir. Bu istek disiplin kurulu tarafından yedi gün içinde karara bağlanır. Disiplin kurulunun tedbirin kaldırılması kararı kesindir.

Partiden kesin çıkartma kararı üyenin parti kayıtlarından isminin silinmesi suretiyle infaz edilir. Bu görev partilinin kayıtlı bulunduğu ilçe başkanlığı tarafından yerine getirilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

SEÇİMLER VE ADAYLIKLAR

Seçimlere Girme Kararı;

Madde 84 — Partinin yapılacak her türlü seçime tamamen veya kısmen girmesi veya girmemesi hakkında karar vermek yetkisi Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna aittir.

Aday Tesbiti (ÖN SEÇİM);

Madde 85 — Milletvekili genel ve ara seçimlerinde her seçim çevresindeki parti adaylarının listesi ve bunların listedeki sırası o seçim çevresinde parti üye defterine kayıtlı bütün üyelerin katılacağı bir ÖN SEÇİMLE tespit olunur.

Kontenjan Adaylığı;

Madde 86 — Merkez Karar ve Yönetim Kurulu 6 ve daha fazla milletvekili çıkaracak illerin 5-6 ve 7 milletvekili çıkaracak seçim çevrelerinde birer kontenjan adayı gösterebilir.

Kontenjan adayı önseçimle belirlenen aday sıralamasına dahil edilmez ve önseçim tarihinden itibaren en geç on gün içerisinde isim ve seçim çevresi itibariyle tesbit edilerek diğer adaylarla birlikte Yüksek Seçim Kuruluna bildirilir. Kontenjan adaylarının hangi iller listelerine

konulacağına, kanun hükümlerine göre Merkez Karar ve Yönetim Kurulu karar verir.

Önseçimlere Katılma izni;

Madde 87 — Milletvekili aday adaylığı için, partiye kayıtlı olsun veya olmasın müracaat edenlerin önseçime katılabilmeleri Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun müsadeseine bağlıdır.

Aday Listelerindeki Boşalmaların Doldurulması;

Madde 88 — Milletvekili veya mahalli idareler seçimlerinde herhangi bir seçim çevresinde önseçim yapılamadığı, yapılan önseçimin, iptal edildiği, seçilecek aday sayısınınca müracaat olmadığı veya listelerde eksiklikler bulunduğu ve boşalmalar meydana geldiği takdirde, aday göstermek ve gösterilen adayların listelerdeki sıralarını tespit etmek yetkisi Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna aittir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu süreyi geçirmemek amacıyla eksik listeyi tamamlama yetkisini önseçim tarihinden evvel ilçe yönetim kurullarına verebilir.

Belediye Başkanları;

Madde 89 — İl Belediye Başkanı adaylığı için önseçime katılmak isteyenler partiye kayıtlı olsun veya olmasın Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun tasvibini almak zorundadırlar.

İlçe, bucak, köy müstakil veya mülhak belediye başkan adaylığı için müracaat edenler, partiye kayıtlı olsun veya olmasın il yönetim kurulunun tasvibi ile önseçime katılabilirler.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, il yönetim kurullarının bu konudaki kararlarını değiştirebilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı kesindir.

İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi Önseçimleri;

Madde 90 — İl Genel Meclisi ve Belediye Meclisi ön seçimlerine katılma talebinde bulunanların, partiye kayıtlı olsun veya olmasın, ön seçime girmek müsaadesi il yönetim kurulları tarafından verilir. Ancak, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu lüzum gördüğü hallerde bu yetkiyi bizzat kullanır. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, il yönetim kurullarının bu konudaki kararlarını değiştirebilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı kesindir. Bu karardan sonra adaylığa kabul edilen bağımsızlar partiye üye olmuş sayılırlar.

İstifa Mecburiyeti;

Madde 91 — İlçe ve İl Yönetim Kurullarının başkan ve üyeleri, görev yaptıkları yerden aday aday olmak istedikleri takdirde önseçim-

den en az doksan gün önce, bu görevlerinden çekilmek zorundadırlar.

Şikâyet ve İtirazların Halledilmesi;

Madde 92 — Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi ön seçimlerine yapılan şikâyet ve itirazlar görevli hakimlikçe karara bağlanır. Hakim denetiminde yapılan seçimler için parti organlarına itiraz edilemez.

Yasak Haller;

Madde 93 — Aday adaylığı için parti üyesi olmak şartı aranmaz. Ancak adaylıkları kesinleşenler, bu tarihten itibaren parti üyesi olmuş sayılırlar ve üyelik kayıtları derhal icra olunur.

Aynı zamanda değişik siyasi partilerden ve birden fazla seçim çevresinden önseçime katılma istekleri kabul edilemez.

Başka bir siyasi partinin önseçim veya merkez adaylığı yoklamasına katılan bir kimse, aynı seçimde partiden merkez adayı gösterilmez.

Yönetmelik;

Madde 94 — Önseçim ve aday tespit görevleri ile müracaat şekil ve şartları, bu konulara ilişkin diğer hususlar, mahalli seçimlerde parti adaylarının tespitine dair esaslar yönetmelikle düzenlenir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

MALÎ HÜKÜMLER

Parti Gelirleri;

Madde 95 — Parti gelirleri şunlardır;

a — Parti üyelerinden alınan giriş aidatı 100 lira, üyelik aidatının yıllık miktarı 120 liradır,

b — Partiye mensup T.B.M.M. üyelerinden alınan aidat,

c — Adaylık için başvuranlardan önseçime veya yoklamaya girmeden önce alınan özel aidat,

d — Parti yayınlarının satış bedeli,

e — Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satışından sağlanan gelirler,

f — Parti hüviyet cüzdanlarının ve parti makbuz, defter ve kâğıtlarının sağlanması karşılığında alınan paralar,

g — Parti lokallerinin işletilmesinden elde edilen gelirler,

h — Partice tertiplenen balo, eğlence, müsamere, konser ve konferans gibi faaliyetlerden sağlanan gelirler,

ı — Parti mülklerinden elde edilen gelirler,

i — Bağışlar

j — Kanuna ve Yasama Meclisi iç tüzüklerine göre Devletçe sağlanan yardımlar.

Bir parti üyesinin partiye borçlu olduğu aidatın bir kısmını veya tamamını ödememiş olması, o üyenin parti içindeki seçmek ve seçilmek haklarını kullanmasına hiçbir surette engel olamaz.

Aidatını ödemeyen partililer hakkında partiden geçici çıkarma veya kesin çıkarmaya tabi disiplin cezaları tatbik edilemez.

Milletvekillerinin Aidatı;

Madde 96 — Partiye mensup Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ne miktar aidat ödeyeceği ve bu aidatın ne miktarının grup faaliyetlerine ve ne miktarının parti genel merkezine ayrılacağı, T.B.M.M. Grubu kararı ile belli edilir.

Adaylık için başvuranlardan önseçime girmeden önce alınacak özel aidatın miktarı ve tahsil şekli Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca belirlenir.

Satış Bedelleri;

Madde 97 — Parti yayınlarının, Parti bayrağı, parti flaması, rozeti ve benzerlerinin parti

ye hüviyet cüzdanlarının ve parti makbuz, defter ve kġıtlarının satış bedeli, Genel Başkanlık Divanı kararı ile belirlenir.

Büyük Kongre, kongre ve toplantıların yapıldıġı yerde parti bayraġı, flaması ve parti rumuzlarını taşıyan benzeri eşyanın satışı ilgili kademe Yönetim Kurulunun tesbit edeceġi fiyatlar üzerinden makbuz karřılıġında yapılır.

Gayrimenkul Alımı ve Satımı, İstikraz;

Madde 98 — Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, parti amacı için taşınır mal almaya, devir ve feraġa yetkilidir.

Parti amacı dışında, taşınmaz mal iktisap edemez. Partinin amacı içinde olmak şartıyla taşınmaz mallarından gelir saġlanabilir.

Parti hiçbir surette kredi ve borç alamaz.

Lokal İşletme

Madde 99 — Parti lokallerinin işletilmesinden saġlanacak gelirler, benzeri yerdeki ücretler dikkate alınarak ilgili Yönetim Kurullarınca yapılacak tarifelere baġlanır.

Baġıřlar;

Madde 100 — Parti için, bir gerçek veya tüzel kişiden bir yıl içinde alınacak baġıř 5 milyon lirayı aşamaz.

Siyasi Partiler Kanununun 66. maddesinin 1. fıkrasında yazılı müessese ve teşekküllerden bağış istenilemez ve kabul edilemez.

Hiçbir bağış, bağışta bulunan veya yetkili vekiline ait olduğunu açıkça belirten bir belgeye dayanmadıkça, bağış olarak kabul edilemez.

Devletçe Sağlanan Gelirin Kullanılması;

Madde 101 — Siyasi Partiler Kanununa göre, partiye devletçe sağlanan yardımı kullanma şekli; genel merkezin, teşkilât kademelerinin yapacakları harcamaların ve girecekleri yükümlülüklerin sınırları, bütçenin hesap plânına uygun olarak yapılacak yönetmelikle düzenlenir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu; Başkanlık Divanının teklifi üzerine Büyük Kongrece kabul edilen bütçenin fasılları arasında aktarma yapabilir.

Gelir Makbuzları;

Madde 102 — Genel Merkezin ve teşkilât kademelerinin gelirleri makbuz karşılığında alınır.

Makbuzlar Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından bastırılarak teşkilâta dağıtılır. Teşkilât kademeleri aldıkları ve kullandıkları

makbuzlar dolayısıyla Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna karşı sorumludurlar.

Makbuzların asıl kısımları ile dip koçanlarında aynı müteselsil numara bulunur. Makbuz dip koçanlarını saklama süresi beş yıldır.

Sağlanan gelirin türü ve miktarı ile, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası makbuzda ve dip koçanda yer alır.

Parti Paralarının Muhafazası, Sarf Yetkisi;

Madde 103 — Partinin paraları bankada ve kasada muhafaza edilir.

Kasada muhafaza edilecek miktar yönetmelikle belirlenir.

Genel Merkezde harcamalara Başkanlık Divanı karar verir. İl ve ilçelerde ise yönetim kurulları yetkilidir.

Bütçe ve Kesin Hesabın Hazırlanması;

Madde 104 — Parti Merkez teşkilâtının bütçesi ve her bütçenin kesin hesabı kanuni süre içinde Başkanlık Divanınca hazırlanır.

İller ve ilçeler teşkilâtının bütçeleri, bu teşkilât yönetim kurulunca hazırlanır ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkeze gönderilir.

Kesin Hesapların İncelenmesi;

Madde 105 — İller ve ilçeler teşkilâtının iki kongre dönemi arasında geçen yıllara ait kesin hesapları kendi kongrelerinde, seçilen hesapları inceleme komisyonunca incelenir. Adı geçen komisyonun bu hususta düzenleyeceği rapor kongreye sunulur,

Bütçe ve Kesin Hesapların Karara Bağlanması ve Anayasa Mahkemesine Gönderilmesi;

Madde 106 — a) İlçeler ve iller teşkilâtı, bir yıllık gelir ve gider bütçelerini hazırlayıp, ilgili takvim yılından önce EKİM ayının son gününe kadar genel merkeze göndermek zorundadırlar. Bu bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak genel merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki ARALIK ayı sonuna kadar Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenir ve karara bağlanır.

İlçeler ve iller teşkilâtı, bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesaplarını hazırlayıp, NİSAN ayının son gününe kadar genel merkeze göndermek zorundadırlar. Bu süre içinde, genel merkez de bir evvelki yıla ait uygulama sonuçlarını hazırlar. İlçe ve illerden gönderilenlerle, genel merkeze ait kesin hesap-

lar Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca incelenerek karara bağlanır.

b) Hesaplar, bilanço esasına göre düzenlenir.

c) Bilançoların, gelir ve gider cetvellerinin, kesin hesapların nasıl düzenleneceği, yönetmelikte gösterilir.

d) Genel Başkan, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile ilçe, il ve genel merkeze ait kesin hesapların onaylı birer örneğini HAZİRAN ayı sonuna kadar, Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadır.

Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerinin Sorumluluğu;

Madde 107 — Yönetim Kurulları başkan ve üyeleri kendi kurullarının masraflarından ve borçlarından partinin mevcut parasının, demirbaşının ve sair eşyasının, muhafaza ve yerinde kullanılmasından partiye karşı şahsen ve müteselsilen sorumludurlar.

Gelirin Üst Kademeye Gönderilmesi;

Madde 108 — Her kademe yönetmelikle tesbit edilecek esaslara göre partinin gelirinden bir miktarını üst kademeye gönderir.

Borç ve Borçlanma Esasları, Mali Sorumluluk;

Madde 109 — Parti harcamaları ile sözleşme, bağış ve yükümlülükler genel merkezde parti tüzel kişiliği adına, illerde il yönetim kurulu adına, ilçelerde ilçe yönetim kurulu adına yapılır. Teşkilât kademeleri tarafından parti adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir. Bu esaslara aykırı hareket edilmesinden dolayı parti tüzel kişiliği sorumlu tutulamaz. Bu durumda sorumluluk, sözleşmeye giren veya yükümlülük yüklenen kişi veya kişilere aittir.

Mali Murakabe;

Madde 110 — Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Büyük Kongre tarafından, iller ve merkez teşkilâtı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından, alt kademeler bağlı bulundukları üst kademeler tarafından, ayrıca her kademe kendi kongresi tarafından mali murakabeye tabi tutulur.

Muhasebe Yönetmeliği;

Madde 111 — Partinin bütün teşkilâtının harcamalarının şekli ve miktarı mali işleri, muhasebe işleri, muhasebe defterlerinin tutulması yönetmelikle düzenlenir.

BEŞİNCİ KISIM

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ PARTİ GRUBU

Grup;

Madde 112 — Partili Milletvekilleri, parti grubunu teşkil ederler.

Grup Başkanı, Başkan Vekilleri, Yönetim Kurulu ve Grup Sözcüsü;

Madde 113 — Parti Genel Başkanı, parti-nin T.B.M.M. grubunun da başkanıdır.

T.B.M.M.' Parti Grup Yönetim Kurulu başkan dahil 10 üyeden teşekkül eder. Başkana yardımcı olmak üzere iki başkan vekili ve 7 üye parti Meclis Grubunca seçilir. Genel Başkan, T.B.M.M. üyesi değilse, Türkiye Büyük Millet Meclisi Parti Grubu kendine bir başkan seçer.

Grup Başkanı, başkan vekilleri ve yönetim kurulu üyelikleri için her yasama yılı başlangıcında grup genel kurulunca gizli oylama ile seçim yapılır.

Bu seçimlerin ilk turunda üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İlk turda sonuç elde edi-

lememişse 2 nci oylamada mevcudun çoğunluk oyu yeterlidir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri, grup yönetim kurullarında görev alamazlar.

Yasama yılı içinde grup başkanlığı veya başkan vekilleri yahut grup yönetim kurulu üyeliklerinde boşalan yerler için yeniden seçim yapılır.

Yeniden seçilenler eskilerin süresini tamamlarlar.

Grup adına; başkan, başkan vekilleri veya kendilerine grup sözcülüğü verilen grup üyeleri konuşabilirler. Belli konular için ayrı sözcüler seçilebilir.

Müşterek Disiplin Kurulu;

Madde 114 — Millet Meclisi Parti Grubu Disiplin Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu birlikte Müşterek Disiplin Kurulunu meydana getirirler.

Yönetmelik Konuları;

Madde 115 — Parti Tüzüğünde belirtilenlerin dışında partili milletvekilleri için disiplin takibatını gerektiren haller, disiplin takibatı talebinin şekli ve disiplin cezaları, bunlara itiraz yolları grup iç yönetmeliği ile tayin ve tesbit olunur.

Uyulması Gereken Haller;

Madde 116 — Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri;

a) Meclis çalışmalarında parti prensiplerine, programına ve grup kararlarına uymaya ve bunları desteklemeye mecburdurlar. (Bağlayıcı nitelikteki konulara ilişkin kararların oylamaları gizli oyla yapılır.)

b) Geçerli özür olmadıkça Meclis grup ve komisyon çalışmalarına katılmak zorundadırlar.

c) Grupça gizli oyla karara bağlanmayan hallerde, Meclisteki konuşmalarında ve oy vermelerinde serbesttirler. Şu kadar ki Milletvekilleri parti grup sözcülerinin ifade ettikleri görüşlere ters tutum ve beyanda bulunmamaya özen gösterirler.

d) Katılmaya mecbur olduğu toplantıların müzakerelerinde bulunmamak, kararlarından haberdar olmamak veya müzakerelerde karşı görüşte bulunmuş olmak Grubun ve Partinin bağlayıcı kararlarına uymamak için sebep gösterilemez.

Hükümet Kurma - Koalisyonlara İştirak Karar Yetkisi ve Uyuma Zorunluluğu;

Madde 117 — Hükümet kurulmasına, Hükümet koalisyonlarına iştirak edilmesine, partinin kurduğu hükümet koalisyonundan ayrılma-

sına karar verme yetkisi Merkez Karar ve Yönetim Kuruluna aittir.

Hükümetten çekilme veya ayrılma kararına rağmen kabineden istifa etmeyenler, partiden istifa etmiş sayılırlar.

Partili bakanlar, partinin genel politikasına aykırı harekette bulunamazlar.

Bakanların Tesbiti;

Madde 118 — Cumhurbaşkanı Anayasa gereğince Başbakanlık görevini Parti Genel Başkanına verdiği takdirde Genel Başkan, Parti Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Millet Meclisi Parti Grup Yönetim Kurulu ile istişare ettikten sonra bakanları tesbit eder.

Parti Genel Başkanı Başbakan olmadığı takdirde Başbakanlık görevi verilmiş olan şahıs, Parti Genel Başkanı ile birlikte yukarıdaki esaslar dahilinde bakanları tesbit eder.

Kabinede Görev Alma;

Madde 119 — Genel Başkanlık Divanından Genel Başkan dahil ancak iki şahıs hükümette görev alabilir. Diğerleri de görev aldıkları takdirde Genel Başkanlık Divanından çekilmiş sayılırlar. Çekilmiş sayılan Genel Başkan yardımcılarının yerine ilk toplantıda yenileri seçilir. Bu vakte kadar çekilmiş sayılanların görevleri, kendi yardımcıları tarafından yürütülür.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulundan hükümete iştirakin sayısı, Genel Başkanlık Divanından iştirak edeceklerle beraber sekizi geçmez.

Grup İç Yönetmeliği;

Madde 120 — T.B.M.M. grubunun, parti tüzüğünde gösterilen haller dışındaki çalışma usulleri, grup iç yönetmeliği ile düzenlenir.

Organlar Arasındaki Ahengin Temini;

Madde 121 — Genel Başkan ve Parti Başkanlık Divanı, partinin kurduğu veya iştirak ettiği hükümet ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve yönetim kurulları arasında ahenkli bir çalışmayı temin etmekle yükümlüdür.

ALTINCI KISIM

MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Teşkilâtın Teftiş ve Murakabesi, Parti Müfettişleri;

Madde 122 — Merkez Karar ve Yönetim Kurulu bütün teşkilâtı, üst kademeler kendilerine bağlı alt kademeleri her yönden teftiş ve murakabe ederler.

Parti faaliyetlerini hızlandırmak, düzenlemek, teşkilâtı teftiş ve murakabe etmek için Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından yeteri kadar müfettiş tayin olunabilir.

Tüzük ve Programın Değiştirilmesi;

Madde 123 — Tüzük ve program değişikliği Büyük Kongre tarafından yapılır.

Partinin Kapanması;

Madde 124 — Parti, Büyük Kongrede toplanma yeter sayısının salt çoğunluğunun gizli oyu ile kapanma kararı alabilir.

Partinin kapandığı Genel Başkan tarafından Büyük Kongrece kapanma kararının alınmasından sonra derhal T.B.M.M. Başkanlığına, Anayasa Mahkemesine, İçişleri Bakanlığına ve Cumhuriyet Başsavcılığına yazı ile bildirilir.

Partinin tüzel kişiliği Büyük Kongrenin kapanma kararını aldığı tarihte sona erer.

Kapanma halinde partinin menkul ve gayrimenkul bütün mallarının tasfiyesi Siyasi Partiler Kanununun 110 ncu maddesine göre kongre kararında gösterilir.

Tüzüğün Yürürlüğe Girmesi

Madde 125 — Partinin kuruluş bildirisine ekli olarak İçişleri Bakanlığına verilen 9 Mayıs 1986 tarihli tüzük yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu tüzük, Kurucular Kurulunca kabul edildiği 29 Haziran 1986 tarihinden itibaren geçerlidir.

Geçici Hükümler;

Geçici Madde 1 — Kurucular Kurulu ilk büyük kongreyi, partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde toplamak zorundadır.

Büyük Kongre ilk toplantısını yapıncaya kadar, bu kongrenin görev ve yetkilerini Kurucular Kurulu kullanır. Partinin Genel Başkanı, kuruculuk şartlarını haiz Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri ile Merkez Disiplin Kurulu üyeleri ve partili milletvekilleri, bu kurulun tabii üyeleridir.

Partinin ilk kademe ve diğer kongreleri yapıncaya kadar müteşebbis ile ve ilçe teşkilâtı ile organları tüzük hükümleri gereğince Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından teşekkül ettirilir.

Geçici Madde 2 — Yapılacak ilk milletvekili ara seçimlerinde parti adayları ve bunların listelerdeki sıraları Merkez Karar ve Yönetim Kurulunda merkez yoklaması ile tesbit edilir.

Kurucular Kurulu Listesi

Mehmet Yazar

Recep Adın

Aydemir Akkayaoğlu

Vecihi Akın

Eşref Akıncı

M. Kâmil Akıncı

Alaaddin Aksoy

Türkân Aksu

Ünsal Aktaş

Kadri Altay

Ömer Faruk Altuntaş

Fahir Armaoğlu

Ömer Tarık Artukmaç

Halil Ata

M. Arif Atalay

Kadri Ateş

Musa Atik

Mehmet Aydar

Mustafa Ayverdi

Fuat Azgur

Kemal Bağcıoğlu

Osman Bahadır

Mehmet Durak Başhan
Sümer Böke
Sadık Budak
Esad Cebeci
Erdoğan Celasun
Yakup Çağlayan
Hüsnü Çakır
Davut Çelik
Fuat Çelik
İbrahim Çetinkaya
A. Celalettin Çubukçu
Haldun Darbaz
Recai Dıblan
Ahmet Sanver Doğu
Ali Aydın DüNDAR
A. Yılmaz Erdem
Çetin Erkaya
Sebahattin Eryurt
Ömer Lütfi Gencal
Ertuğrul Gökgün
Yadigâr Gökmenoğlu
Tevfik Güneş
Zeki Hatipoğlu
Hakkı Hınıslıoğlu
Muzaffer İlhan
Selçuk İmamoğlu

M. Halûk İpek
Fenni İslimyeli
Abdurrahman N. Kara'a
Harun Kaya
Altuğ Kızılkaya
Recep Kocacıçaklı
Ferit Melen
Yusuf Mergen
İsmail Müftüoğlu
Muzaffer Oflaz
Necati Okuroğlu
Misbah Ongan
İlhami Ogun
Galip Onursan
Bülent Öncel
Oktay Öner
Cavit Öyekçin
Bener Özcan
Yusuf Özer
M. Fatih Özgür
Yılmaz Öztuna
Selâhattin Paşabeyoğlu
Hilmi Sabuncu
Ayhan R. Sakallıoğlu
Mükerrem Sarol
Ülkü Söylemezoğlu

S. Refik Sunol
Ahmet Süter
Murat Şakir
Songül Şatiroğlu
İsmail Şengün
M. Fethi Şüküroğlu
Selahattin Taflıoğlu
Faik Tarımcıoğlu
Şuayip Taştan
İsmet Tavgaç
M. Ünsal Toksöz
Hami Tezkan
M. Sedat Turan
Enver Turgut
İsmet Ulaş
Erol Ustaoglu
M. Ali Uzun
Mehmet Ünal
Yenal Ünseli
Asım Yahyabeyoğlu
Nadir Yüzbaşıoğlu
M. Macit Zeren

